ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ

ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ

www.charhdikala.com

DAILY CHARHDIKALA, NEW DELHI

Email : charhdikala@gmail.com

ਬਾਨੀ : (ਸਵ:) ਗਿ: ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ | ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਦਰਦੀ' | ਸੰਪਾਦਕ : ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ

PRGI (RNI) Regd. No. 57283/1994 ਸਾਲ/ year 31 ਅੰਕ ਨੰ. Volume No : 171 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਸੋਮਵਾਰ 22 ਜੂਨ, 2026, Monday 22 June, 2026 ਮੁੱਲ/Price in Rs. 2 ਰੁਪਏ, ਕੁਲ ਪੇਜ/Total Pages 8 ਫੋਨ ਨੰ. : 23353936

ਅਲਵਰ 'ਚ ਤੇਂਦੁਏ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜ਼ਖਮੀ

ਜੈਪੁਰ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਅਲਵਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੱਲੂਪੁਰਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਇੱਕ ਤੇਂਦੁਏ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੇਂਡੂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੀਲਾ ਯਾਦਵ (45), ਜੈਰਾਮ ਸੈਣੀ (40) ਅਤੇ ਬਬਲੀ ਯਾਦਵ (39) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੀਲਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਕਾਰਨ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਲਵਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਤੇਂਦੁਏ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਣਪਛਾਤੇ ਟ੍ਰੇਲਰ ਟਰੱਕ ਦੀ ਟੱਕਰ ਨਾਲ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਮਊ , 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਊ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋਹਰੀਘਾਟ ਥਾਣਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤੇ ਟ੍ਰੇਲਰ ਟਰੱਕ ਦੀ ਟੱਕਰ ਨਾਲ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਕਸਰ, ਬਿਹਾਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਦੋਹਰੀਘਾਟ ਸਥਿਤ ਸਰਯੂ ਨਦੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪੁਲ 'ਤੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਏ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵੀ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਸੀ।

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸੀਫੂਡ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਅਮੋਨੀਆ ਗੈਸ ਲੀਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 7 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ; 60 ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖ਼ਲ

ਤਿਰੂਵੱਲੁਰ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਪੇਰੀਆਪਾਲਾਯਮ ਨੇੜੇ ਮੰਜਨਗਾਰਨਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੀਫੂਡ (ਸਮੁੰਦਰੀ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ) ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅਮੋਨੀਆ ਗੈਸ ਲੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੈਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਸੱਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਥਿਰੂਵੱਲੂਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ (ਡੀ ਸੀ) ਐੱਸ ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਕੁੱਲ 67 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਥਾਨਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, 46 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੇਲਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 21 ਦਾ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਵਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰ 9 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਐਂਬੂਲੈਂਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੇਨਈ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਟੈਨਲੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੈਸ ਚੜ੍ਹਨ ਕਾਰਨ ਬਿਮਾਰ ਹੋਏ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ 24 ਤੋਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, 'ਮਰੀਜ਼ ਜਿਊਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ 4 ਤੋਂ 5 ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।'

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਡੀ ਸੀ ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਫੈਕਟਰੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਵਾਲਵ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਸਪੋਰਟ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ 12ਵੇਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ

50 ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ 30 ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਊਰਜਾਵਾਨ ਬਣਨ ਦਾ ਰੱਖੋ ਟੀਚਾ: ਮੋਦੀ

ਕੋਲਕਾਤਾ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅਤੇ ਤਣਾਅ-ਮੁਕਤ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਟੀਚਾ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਊਰਜਾਵਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੈੱਡ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਮਰ ਵਧਣ ਲਈ ਯੋਗ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਮਰ ਵਧਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਯੋਗਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।'ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਯੋਗਾ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਲਚਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਊਰਜਾ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਤਣਾਅ-ਮੁਕਤ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਤ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ, ਯੋਗਾ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਡਾ ਟੀਚਾ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲੋਂ 40 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਲਚਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਟੀਚਾ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਊਰਜਾਵਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।' ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਸਵੇਰੇ 6:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਮਾਗਮ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੁਭੇਂਦੂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਆਰ.ਐਨ. ਰਵੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਸਮਾਗਮ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 30,000 ਤੋਂ 35,000 ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਰੈੱਡ ਰੋਡ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰੇ।ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਲਹਿਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਸ਼ਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਯੋਗ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਯੋਗ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।' ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦਾ ਸਫਾਈ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਖਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਰਮਹੰਸ ਦੇਵ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਯੋਗਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਵਾਈ।'

ਮਨ, ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਭਰਦੈ ਯੋਗ: ਸ਼ਾਹ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦਾ , 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਅਨਮੋਲ ਤੋਹਫ਼ਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਮੁੱਚੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ 'ਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਇਕ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਹੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੂਪੇਂਦਰ ਪਟੇਲ ਨੇ ਗਾਂਧੀਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਾਨਸਾ ਕਸਬੇ 'ਚ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਯੋਗਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਇਕ ਪੋਸਟ 'ਚ ਕਿਹਾ, 'ਯੋਗਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਅਨਮੋਲ ਤੋਹਫ਼ਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਨ, ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।' ਮੈਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ 'ਚ ਇਕ ਜਨਤਕ ਯੋਗਾ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸ਼ ਸੰਘਵੀ ਨੇ ਵੀ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ 'ਚ ਆਯੋਜਿਤ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਚੁਭਣ ਵਾਲੀ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ

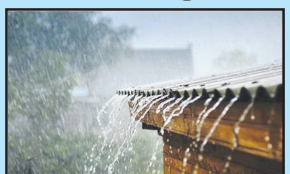

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਚੁਭਣ ਵਾਲੀ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ 40 ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 28.8 ਡਿਗਰੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਿਨ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 39 ਤੋਂ 40 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। 40 ਤੋਂ 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਲਕਾ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਦੀ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਏ.ਕਿਊ.ਆਈ. 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲਣਗੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਉ.ਆਈ. 140 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਦਰਮਿਆਨੀ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐੱਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਵਾ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਤੋਂ ਦਰਮਿਆਨੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ-ਈਰਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਪੁੱਜੇ ਜੇਡੀ ਵੈਂਸ

ਜ਼ਿਊਰਿਖ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਅਮਰੀਕੀ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇਡੀ ਵੈਂਸ ਅਮਰੀਕਾ-ਈਰਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚੇ ,ਅਮਰੀਕੀ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇਡੀ ਵੈਂਸ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਹਿਲਾ ਊਸ਼ਾ ਵੈਂਸ ਨੂੰ ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ 14-ਪੁਆਇੰਟ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ (ਐਮਓਯੂ) 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲੂਸਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ।ਆਪਣੀ ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਈਰਾਨੀ ਵਫ਼ਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ 'ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ' ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਾਕਰੋਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਵੀ ਜਾਰੀ

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ 'ਤੇ ਰਾਤ ਭਰ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ , 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਨੀਟ ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਕਰੋਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਧਰਮਿੰਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਤ ਭਰ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਰਾਤ ਭਰ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹੇ। ਦੀਪਕੇ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੀਟ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ, ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਸੋਨਮ ਵਾਂਗਚੁਕ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ 27 ਜੂਨ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੌਰੇ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਟੀਮ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ , 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ (ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ.) ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਿੰਨ ਮੈਚਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ (ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ) ਲੜੀ ਲਈ 15 ਮੈਂਬਰੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਸਟਾਰ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਫਿਟਨੈੱਸ ਕਲੀਅਰੈਂਸ (ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਹੋਣ) ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੋਹਲੀ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਬੰਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਫਿਟਨੈੱਸ ਟੈਸਟ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਸ਼ੁਭਮਨ ਗਿੱਲ ਕਰਨਗੇ, ਜਦਕਿ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਵੀ ਟੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਈਅਰ ਟੀਮ ਦੇ ਉਪ-ਕਪਤਾਨ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਦਕਿ ਕੇ.ਐਲ. ਰਾਹੁਲ ਅਤੇ ਇਸ਼ਾਨ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਕਟਕੀਪਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਤਿੰਨ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਮੈਚ ਐਜਬੈਸਟਨ (14 ਜੁਲਾਈ), ਸੋਫੀਆ ਗਾਰਡਨਜ਼ (16 ਜੁਲਾਈ) ਅਤੇ ਲਾਰਡਜ਼ (19 ਜੁਲਾਈ) ਵਿਖੇ ਖੇਡੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਟੀ-20 ਲੜੀ ਲਈ ਵੀ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤੀ ਟੀਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਪਿਨਰ ਵਰੁਣ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਆਈਪੀਐਲ 2026 ਦੌਰਾਨ ਖੱਬੇ ਪੈਰ ਦੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਇਸ ਲੜੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ 'ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਸੈਂਟਰ ਆਫ਼ ਐਕਸੀਲੈਂਸ' ਵਿੱਚ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ (ਸਿਹਤ ਸੁਧਾਰ) ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਵੇਂ ਤੇਜ਼ ਗੇਂਦਬਾਜ਼ ਪ੍ਰਿੰਸ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਟੀ-20 ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਈਅਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਤਿਲਕ ਵਰਮਾ ਉਪ-ਕਪਤਾਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੌਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਟੀਮ:

ਸ਼ੁਭਮਨ ਗਿੱਲ (ਕਪਤਾਨ), ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਰਾਟ ਕੋਹਲੀ, ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਈਅਰ (ਉਪ-ਕਪਤਾਨ), ਕੇ.ਐਲ. ਰਾਹੁਲ (ਵਿਕਟਕੀਪਰ), ਇਸ਼ਾਨ ਕਿਸ਼ਨ (ਵਿਕਟਕੀਪਰ), ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸੁੰਦਰ, ਅਕਸ਼ਰ ਪਟੇਲ, ਨਿਤੀਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਯਾਦਵ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਬੁਮਰਾਹ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਰਾਣਾ, ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨੂਰ ਬਰਾੜ।

ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੌਰੇ ਲਈ ਟੀ-20 ਟੀਮ (ਅਪਡੇਟਡ):

ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਈਅਰ (ਕਪਤਾਨ), ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੰਜੂ ਸੈਮਸਨ (ਵਿਕਟਕੀਪਰ), ਇਸ਼ਾਨ ਕਿਸ਼ਨ (ਵਿਕਟਕੀਪਰ), ਸ਼ਿਵਮ ਦੂਬੇ, ਤਿਲਕ ਵਰਮਾ (ਉਪ-ਕਪਤਾਨ), ਨਿਤੀਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਅਕਸ਼ਰ ਪਟੇਲ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸੁੰਦਰ, ਰਵੀ ਬਿਸ਼ਨੋਈ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਰਾਣਾ, ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਯਾਦਵ, ਵੈਭਵ ਸੂਰਿਆਵੰਸ਼ੀ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਨੀਟ-ਯੂਜੀ-2026 ਮੁੜ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਨੀਟ-ਯੂਜੀ 2026 ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਮਿਹਨਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ, ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਕਦਮ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਸਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ (NTA) ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ’ਤੇ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੜ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਅਗਨੀ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਾਂਗ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ NTA ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ’ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਜੈਮਰ, ਬਾਇਓਮੀਟ੍ਰਿਕ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਜਾਂ ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਿਅੰਕਰ ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ’ਤੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਾ: ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ? ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਹੱਲ ਹੈ। ਅਸਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਫ਼ੀਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਜਿਹੀ ਮਿਸਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਅੱਜ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਬਰ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਪਰਖ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਹ NTA ਲਈ ਆਪਣਾ ਗੁਆਚਿਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁੜ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਖਰੀ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਫ਼ਲਤਾਪੂਰਵਕ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਣਹਾਰ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲ ਸਕੇ।

-ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ

2027 ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਹਲਚਲ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ?

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਿਆਸੀ ਦੰਗਲ ਬਣਿਆ

ਪ੍ਰੋ. ਡਾ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਰੱਤੂ
ਮੋ: 9478730156
ਉੱਘੇ ਲੇਖਕ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਗਰਮਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਤਿਨ ਨਬੀਨ ਦਾ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੌਰਾ (20 ਤੋਂ 22 ਜੂਨ 2026), ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਰੋਡ ਸ਼ੋਅ, ਇਸ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2027 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਬਦਲਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ ਹੁਣ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚਾਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਰਹੀ ਹੈ । 2017 ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 2022 ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ। 2022 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪ ਨੇ 92 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ, ਕਾਂਗਰਸ 18 ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਸਿਰਫ਼ 2 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀਮਤ ਰਹੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇੱਕਲੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ 1997 ਵਿੱਚ 18 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਟਦਾ ਰੁਝਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

2024 ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 18-19% ਵੋਟ ਸ਼ੇਅਰ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ 2026 ਦੀਆਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪ ਨੇ 1977 ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 958 (48%) ਜਿੱਤੇ, ਕਾਂਗਰਸ 397, ਆਜ਼ਾਦ 251, ਅਕਾਲੀ 192 ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ 172 ਵਾਰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅਬੋਹਰ ਵਰਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਰਬਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਵਿਖਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਦੀ ਅਰਬਨ ਬੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਜੇ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹੁਣ ਇੱਕਲੇ ਲੜਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 117 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਚਿਹਰੇ ਵਜੋਂ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਰ ਬੇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਪਾਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਰਸਤਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਦੂਜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਆਪ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਗੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਐਂਟੀ-ਸੀਬੀਆਈ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਆਪ ਲੀਡਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਤੀਜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਖੇਤੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਕਟ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਯੁਵਕਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵੱਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਠੋਸ ਵਿਜ਼ਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਅੱਜ ਚੌਥੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਬੂਥ ਲੈਵਲ ਤੱਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਅਜੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਗਠਜੋੜ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣੀ ਪਈ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਘਵ ਚੱਡਹਾ ਵਰਗੇ ਆਪ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਬੂਸਟ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 32% ਦਲਿਤ ਵਸੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਰਬਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਰ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੇਸ ਹੈ। 2026 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵਾਧਾ (49 ਤੋਂ 172 ਵਾਰਡ) ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਕੜ ਘੱਟ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਖੇਤੀ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਐਨਆਰਆਈਜ਼ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਰਾਜ ਦਾ ਬਜਟ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਕੇਂਦਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਪੀਐੱਮ ਕਿਸਾਨ, ਆਈਟੀ ਅਤੇ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ) ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ (ਯੁਵਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 15-20% ਅਨੁਮਾਨਿਤ) ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਗੰਭੀਰ ਹੈ।

ਅੱਜ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਹਨ - ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ। ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਫੋਕਸ ਕਰੇ ਤਾਂ ਵੋਟਰ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ’ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵਿਜ਼ਨ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਅੱਜ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵਿਜ਼ਨ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੈ - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਕਤ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਪੰਜਾਬ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ, ਐਗਰੋ-ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ, ਬਿਹਤਰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ। ਕੇਂਦਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਯੁਵਕ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਕਿੱਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ, ਆਈਟੀ ਹੱਬ, ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਡੈਸਟੀਨੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣਾ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਬਾਰਡਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਬਿਹਤਰ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪੀਜੀਆਈ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੱਜ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਥਿਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜੋੜ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਇਹ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਹੈ ? ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸੰਤੋਸ਼ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਤਿਨ ਨਬੀਨ ਵਰਗੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬੂਸਟ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ।

ਅੱਜ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਸਥਾਨਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਭਾਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਵਾਅਦੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ । ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕੀ ਤਾਂ 2027 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਯਤਨ ਵੀ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਸਿਤ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਾਜ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਹੋਵੇ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸੱਤਾ ਲਈ ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੱਭ ਲਿਆ ਤੋੜ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ

ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਵੈਤ
98147 34035

- **ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸੋਧ ਐਕਟ 2020 ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰੇ**
- **ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਲਈ ਰੂਲ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਸਲਾਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਹਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ**
- **ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ ਰੂਲ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣੇ**
- **ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੋਖੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਗਰਦਾਨੇ ਜਾਣ ’ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੱਲ**

ਜਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਥੋੜੇ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਲਹਿਰਾਂ ਉੱਠਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਵੇਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੱਤੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਵਗਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਬਾਸ਼ ‘ਦੋ ਪੈਰ ਘੱਟ ਤੁਰਨਾ ਤੁਰਨਾ ਮੜਕ ਦੇ ਨਾਲ’ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਤੱਤੀ ਵਾਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸੇਕ ਨਹੀਂ ਝੱਲਿਆ। ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਥਪੇੜੇ ਨਹੀਂ ਖਾਦੇ ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਕੌਮ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਭਲਾ ਮਨਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਲੋਚਦੀ ਹੈ। ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ ਦੇ ਮਾਰਗ ’ਤੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਖਾ ਗਈ ਤੇ ਕਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਏ। ਅੱਜ ਸਿਆਸਤ ਗਰਕਣ ਦੇ ਕੰਢੇ ਆ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਭੇੜ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਵਿੱਚ ਜੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ 328 ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸੋਧ ਐਕਟ 2026 ਇਸੇ ਦੀ ਟੀਸੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਐਕਟ ਲਿਆ ਕੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲੋਂ ਪੰਥਕ ਮੁੱਦੇ ਖੋਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਜਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਦੂਜੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਪਲੜੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਇਸ ’ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਡੱਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਕੀਲ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਲਟਾ ਮਾਰਨਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਕਾ ਨੇ ਦਬਕਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਖ਼ਤ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਵਿਧਾਇਕ ਸੱਦ ਲਏ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਪੱਤਰ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਵਿਚਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਤੋੜ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਗਏ ਤਦ ਉਹ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੇ।

ਥੋੜਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਰੂਲ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸੋਧ ਐਕਟ 2026 ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਰੂਲ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੁਝ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਸਰੂਪ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਬਦ ਬੀੜ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਰਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਬੇਕਸੂਰ ਟੰਗਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰੂਲ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਰੂਲਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੇ ਰੂਲ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਠੰਡ ਵਰਤ ਜਾਵੇ।

ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰੂਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਹਸਤੀਆਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਅਕਲਮੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੋਖੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਗਰਦਾਨਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਉੱਤੇ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓ ਨਾਲ ਛੇੜ ਛਾੜ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸ਼ਖਸ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਦੀ 1191 ਫਰੇਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਣਤਰ ਜਿਹਾ ਸ਼ਖਸ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਪਹਿਲੇ ਜਿੰਨੇ ਹੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜਿੰਨਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਹ ਵਰਗ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਅਸਲ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਮਸਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ 328 ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਸੰਕਟ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸੋਧ ਐਕਟ2026 ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਉੱਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਤਲਖ਼ੀ ਵਧੀ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹੋ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਮਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਕਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤਿੜਕਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਬੰਦਾ ਸਸਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਬੋਲੀ ਉੱਪਰ ਗਈ ਹੈ। ਅਹੁਦੇ ਸੱਚ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਬ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਪਊ ? ਜਾਂ ਫਿਰ ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਧਰਮ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਲਾਹਨਤਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਂਹ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਝੰਜੋੜਨ ਦਾ । ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਉਣ ਦਾ।

ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਗਰ ਦੀ ਗਾਦ, ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਲਟਕਦੀ ਤਬਾਹੀ

ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਾ ਪਿਆ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਰਵੱਈਆ

ਵਿੰਕਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾ
9501477889

ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਵਾਰਥ ਅਤੇ ਲਾਈਫਲਾਈਨ ’ਤੇ ਲੱਗੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਬਰੇਕ : ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਲ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਗਰ ਝੀਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਗਾਦ (Silt) ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਹੱਤਵਾਕਾਂਖੀ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅੜਚਨਾਂ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ (BBMB) ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਢੀ ਗਈ ਡੀ-ਸਿਲਟਿੰਗ ਦੀ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੁਹਿੰਮ ’ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ‘ਸਟੇਅ’ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ‘ਨੋ-ਓਬਜੈਕਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ’ (NOC) ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਚਿੱਠੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤਕਨੀਕੀ ਖ਼ਾਮੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਉਸ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਬੂੰਦ ’ਤੇ ਹੱਕ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਲੜਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ, ਸਫ਼ਾਈ, ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਝੱਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਭ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸੂਬਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਬਹੁ-ਉਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ’ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅੱਜ ਇਸ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਾਤਾਵਰਨਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਹਾਨੇ ’ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ੌਫ਼ਨਾਕ ਹਕੀਕਤ : 1959 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ 65 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ, ਰੇਤ, ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਲਛਟ ਲਗਾਤਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਗਰ ਝੀਲ ਦੇ ਤਲ ’ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। BBMB ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਹਾਈਡਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਬੇਹੱਦ ਡਰਾਉਣੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਪਾਣੀ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਲਗਭਗ 26 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਡੈਮ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇੱਕ-ਚੌਥਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਹਾੜ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਦੇ ‘ਲੂਣੂ’ ਅਤੇ ਊਨਾ ਦੇ ‘ਸੀਰ ਖੱਡ’ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ 150 ਮਿਲੀਅਨ ਘਣ ਮੀਟਰ (MCM) ਗਾਦ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਨਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਡੈਮ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਕਨੀਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ, ਜੇਕਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਿਰਫ਼ 4 ਤੋਂ 5 ਮਿਲੀਅਨ ਘਣ ਮੀਟਰ ਗਾਦ ਹੀ ਕੱਢੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਲੱਗਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਲੜਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਟੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਣਾ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਧੱਕਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਹੱਕ ਜਤਾਉਣ ਵੇਲੇ ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੇਲੇ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ : ਜਦੋਂ ਵੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਜਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਰਗੇ ਰਾਜ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਲੈ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭਾਖੜਾ ਦੇ ਪਾਣੀ ’ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੀਟਰ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਬਦਲੇ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਧੂ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਗਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ, ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ ਧਾਰ ਲਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਟੈਂਡਰ ਰੋਕ ਕੇ ਬੈਠੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਕੀਮਤੀ ਖਣਿਜਾਂ (ਰੇਤ/ਬੱਜਰੀ) ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਕਿਸ ਦੇ ਖ਼ਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਲਟਕਦੀ ‘ਮਾਨਵ-ਨਿਰਮਿਤ ਹੜ੍ਹਾਂ’ ਦੀ ਤਲਵਾਰ : ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਗਰ ਝੀਲ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਮਾਨਸੂਨ ਦੌਰਾਨ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮੇਟ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਜਾਂ ‘ਬਫਰ’ (Buffer) ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਝੀਲ ਦਾ 26 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਚੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬੱਦਲ ਫਟਣ ਵਰਗੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ BBMB ਕੋਲ ਡੈਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਚਾਨਕ ਲੱਖਾਂ ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ। ਇਹ ਅਚਾਨਕ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਸਿੱਧਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੋਪੜ, ਹਰੀਕੇ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਸਤਲੁਜ ਕੰਢੇ ਵੱਸੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਏਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਝੱਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ, ਘਰ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਡੀ-ਸਿਲਟਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਲਟਕਣ ਨਾਲ ਇਹ ਖ਼ਤਰਾ ਹਰ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰ ’ਤੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਹਿਰੀ ਉਜਾੜਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਸ਼ੋਸ਼ਣ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਵਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਹੈਕਟੇਅਰ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਖੜਾ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਗਾਦ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘਟੇਗੀ ਤਾਂ ਝੋਨੇ ਅਤੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪੂਛ (Tail end) ’ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਸ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ‘ਡਾਰਕ ਜ਼ੋਨ’ (Dark Zone) ਵਿੱਚ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਭਾਖੜਾ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੋਰ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਚੱਲਣਗੇ, ਤਾਂ ਜਲ-ਸਤਰ ਹੋਰ ਸੈਂਕੜੇ ਫੁੱਟ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੋਰ ਹੋਰ ਡੂੰਘੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹੇਗਾ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮਾਰੂਥਲ (Desert) ਬਣਨ ਵੱਲ ਵਧੇਗਾ।

ਸਸਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਅਤੇ ਖ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਸੂਬੇ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ : ਭਾਖੜਾ ਹਾਈਡਰੋ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਹਿਤ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ (Head of water) ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਥਾਂ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਗਾਦ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧੇਗੀ, ਤਾਂ ਟਰਬਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਵਰਕਾਮ (PSPCL) ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ’ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ’ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਇਹ ਵਾਧੂ ਲਾਗਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਗਾਲੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦੂਸ਼ਿਤ ਜਲ ਅਤੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਾਰੂ ਸੰਕਟ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਲਵਾ ਬੈਲਟ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਯੂਰੇਨੀਅਮ, ਫਲੋਰਾਈਡ, ਆਰਸੈਨਿਕ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਰੀ ਧਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੀਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਪਣੀ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੋੜ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਖੜਾ ਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਰਾਹੀਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਡੈਮ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟਣ ਕਾਰਨ ਨਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਲਈ ਤਰਾਹ-ਤਰਾਹ ਮੱਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਝੀਲ ਦੇ ਤਲ ’ਤੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਗਾਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਗੁਣਵੱਤਾ (Water Quality) ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਛਾੜ, ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖੀ ਜਲ ਸੁਰੱਖਿਆ : ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ (Industrial Development) ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗ ਜਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਪਾਰਕ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਨਿਰੰਤਰ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰ ਪਾਣੀ। ਜਦੋਂ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਝਗੜਿਆਂ ਕਾਰਨ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀ (Climate Change) ਕਾਰਨ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਘਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਵਹਾਅ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਗਰ ਦੀ ਜਲ ਭੰਡਾਰਨ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਗਾਦ ਕੱਢ ਕੇ ਬਹਾਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਲਈ ਮੋਹਤਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਜਾੜਨ ਵਰਗਾ ਹੈ।

ਸਾਂਝੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਹੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਰਾਹ : ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜ਼ਿੱਦ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਕਮਿਸ਼ਨ (CWC) ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਾਂਝੀ ਨੀਤੀ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਖ਼ਰਚੇ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇ। ਹਿਮਾਚਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰਾਇਲਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੇਜ਼ ’ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਟਕਣ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਇਸ ਖੜੋਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਤੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਖੜਾ ਦਾ ਸੁੱਕਣਾ ਜਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਹਰਿਆਵਲ ਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਰਗਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਏਅਰਲਾਈਨ ਬਣੀ 'ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ'

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ , 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਮੁੰਬਈ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਤੇ ਅਬੂ ਧਾਬੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਏਅਰਲਾਈਨ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ ਨਵੀਂ ਮੁੰਬਈ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਉਪਲੱਬਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮੁੰਬਈ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਰੀਜਨ (ਐਮ.ਐਮ.ਆਰ.) ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ (ਯੂਏਈ) ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਅਸਤ ਹਵਾਈ ਰੂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਏਅਰਲਾਈਨ ਮੁਤਾਬਕ ਨਵੀਂ ਮੁੰਬਈ-ਅਬੂ ਧਾਬੀ ਰੂਟ 'ਤੇ ਉਡਾਣਾਂ 15 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਚੱਲਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ 29 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ (ਐਤਵਾਰ ਸਮੇਤ) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਨਾਲ ਮੁੰਬਈ, ਨਵੀਂ ਮੁੰਬਈ, ਠਾਣੇ, ਰਾਏਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਏਈ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੇਟਵੇਅ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਛਤਰਪਤੀ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭੀੜ ਦਾ ਦਬਾਅ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਰੂਟ ਲਈ ਬੁਕਿੰਗ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ, ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਹੁਣ ਇਸ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ 30 ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਅਬੂ ਧਾਬੀ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਬੰਗਲੁਰੂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਗੀਆਂ।

ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ 95 ਤੋਂ ਵੱਧ, ਪੁਣੇ ਤੋਂ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਤੋਂ 14 ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਏਅਰਲਾਈਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ (ਯੂਏਈ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ, ਕਤਰ, ਓਮਾਨ, ਕੁਵੈਤ ਅਤੇ ਬਹਿਰੀਨ) ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬ੍ਰਾਂਡ ਮੁਹਿੰਮ 'ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਾਲੀ ਬਾਤ ਹੈ' ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰ ਪੰਕਜ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਸਫ਼ਰ, ਗਰਮ ਖਾਣੇ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਨੌਸੈਨਾ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਚ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿਖੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ 3 ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼

ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਡਾਣ; ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਦੂਨਾਗਿਰੀ, ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਸੰਸ਼ੋਧਕ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਅਗਰੇਅ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ

ਕੋਲਕਾਤਾ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨੌਸੈਨਾ ਦੀਆਂ ਜੰਗੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ (21 ਜੂਨ) ਨੂੰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਸ਼ਿਆਮਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੁਖਰਜੀ ਪੋਰਟ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਣੇ ਤਿੰਨ ਆਧੁਨਿਕ ਨੌਸੈਨਾ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਦੂਨਾਗਿਰੀ, ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਸੰਸ਼ੋਧਕ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਅਗਰੇਅ, ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨੌਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ (ਕਮਿਸ਼ਨ) ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਆਤਮਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੁੰਦਰੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਭਾਰਤੀ ਨੌਸੈਨਾ ਦੇ 'ਵਾਰਸ਼ਿਪ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਬਿਊਰੋ' ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੋਲਕਾਤਾ ਸਥਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ 'ਗਾਰਡਨ ਰੀਚ ਸ਼ਿਪਬਿਲਡਰਜ਼ ਐਂਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼' ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੰਗ, ਹਾਈਡ੍ਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸਰਵੇਖਣ (ਸਮੁੰਦਰੀ ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਖੋਜ) ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਤੇ ਘੱਟ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਪਣਡੁੱਬੀਆਂ (ਸਬਮਰੀਨ) ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਅਹਿਮ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਗੇ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤੱਟਵਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੀਡ਼੍ਹੀ ਕਰੇਗਾ।

ਬ੍ਰਹਮੋਸ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਨਾਲ ਲੈਸ ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਦੂਨਾਗਿਰੀ ਦੀ ਤਾਕਤ

ਨੌਸੈਨਾ ਦੇ ਬੇੜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ 'ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਦੂਨਾਗਿਰੀ' ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 171 ਤਹਿਤ ਬਣਿਆ ਪੰਜਵਾਂ ਸਟੈਲਥ ਫ੍ਰੀਗੇਟ (ਗੁਪਤ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼) ਹੈ। ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਹਵਾ, ਸਤ੍ਹਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਤਿੰਨਾਂ ਮੋਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਆਧੁਨਿਕ 'ਬ੍ਰਹਮੋਸ' ਸੁਪਰਸੋਨਿਕ ਕਰੂਜ਼ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੀ ਦੂਰੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰਾਡਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਤਕਨੀਕ (ਸਟੈਲਥ ਫੀਚਰ) ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਮੁੰਦਰੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਪਣਡੁੱਬੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨਗੇ ਦੋ ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼

ਦੂਜਾ ਜਹਾਜ਼ 'ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ ਸੰਸ਼ੋਧਕ' ਨੌਸੈਨਾ ਦਾ ਚੌਥਾ ਵੱਡਾ ਸਰਵੇਖਣ ਜਹਾਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈਡ੍ਰੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਅਤੇ ਜੀਓਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨਕਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਅਡਵਾਂਸਡ ਅੰਡਰਵਾਟਰ ਡਰੋਨ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੀਜਾ ਜਹਾਜ਼ 'ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਅਗਰੇਅ' ਅਰਨਾਲਾ-ਕਲਾਸ ਦਾ ਐਂਟੀ-ਸਬਮਰੀਨ ਕ੍ਰਾਫਟ ਹੈ, ਜੋ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤੱਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਘੱਟ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੁਪੀਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਪਣਡੁੱਬੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਤਾਰਪੀਡੋ ਅਤੇ ਰਾਕਟ ਲਾਂਚਰਾਂ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

75 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ 200 ਐਮਐਸਐਮਈ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ' ਅਤੇ 'ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ' ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ 75 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਮਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸੀ (ਸਵਦੇਸ਼ੀ) ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੂਖਮ, ਲਘੂ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਰੱਖਿਆ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਬਿਲਡਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਖ਼ਤ ਪਹਿਰੇ ਹੇਠ ਹੋਈ 'ਨੀਟ' ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਮਗਰੋਂ ਮਿਲਿਆ ਦਾਖ਼ਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : : ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਲਿਜੀਬਲ ਕਮ ਐਂਟਰੈਂਸ ਟੈਸਟ (ਨੀਟ) ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸਖਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਹੇਠ ਕਰਵਾਈ ਗਈ । ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਸਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਵਲੋਂ ਦੁਪਹਿਰ ਦੋ ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਸਵਾ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਵੇਰ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ ਡੇਢ ਵਜੇ ਤਕ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਦੁਪਹਿਰ ਡੇਢ ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੇਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸੱਤ ਸੈਂਟਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 16 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਪੌਣੇ ਦੋ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੈਂਟਰ ਹਨ।

ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਤਾਇਨਾਤ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਡਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸੈਕਟਰ-18, 19, 26, 46 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਿਆ-29, 31, 47 ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।ਇਸ ਵਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਨੋਡਲ ਅਫ਼ਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਦੇਖਰੇਖ ਹੇਠ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੈਂਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਮੱਗਰੀ (ਕੁਐਸਚਨ ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟਾਂ) ਨੂੰ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜਵਾਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਐਸਕਾਰਟ ਕਰਕੇ ਸੈਂਟਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਾ ਵਾਪਰ ਸਕੇ।

ਰਿਆ ਕਪੂਰ ਦੀਆਂ 1.35 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਚੋਰੀ

ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ

ਮੁੰਬਈ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਿਆ ਕਪੂਰ ਦੀਆਂ 1.35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀਆਂ ਹੀਰੇ ਅਤੇ ਪੰਨੇ ਜੜੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ (ਇਅਰਰਿੰਗਜ਼) ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਰਿਆ ਕਪੂਰ ਦੀ ਟੀਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵੱਕਾਰੀ 'ਮੇਟ ਗਾਲਾ' ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਸਹਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਆ ਕਪੂਰ ਦੀ ਸੇਲਿਬ੍ਰਿਟੀ ਮੇਕਅੱਪ ਆਰਟਿਸਟ ਸਵਲੀਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਦੋ ਜਵੈਲਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਏ ਮਹਿੰਗੇ ਗਹਿਣੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀਰੇ ਅਤੇ ਪੰਨੇ ਜੜੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਲਗਪਗ 1.35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ, ਰਿਆ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ 27 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਮੀਰਾਤ' ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਸਟੇਅ (ਟ੍ਰਾਂਜ਼ਿਟ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੀਮ 28 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਜੌਨ ਐੱਫ. ਕੈਨੇਡੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚੀ।ਗਹਿਣਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੱਬਿਆਂ (ਬਾਕਸਾਂ) ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕਰਕੇ ਸਵਲੀਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੈਂਡਬੈਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਟੀਮ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ 'ਦਿ ਪੀਅਰੇ ਹੋਟਲ' ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਰੁਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਡੱਬੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਡੱਬੇ ਖਾਲੀ ਮਿਲੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ 'ਚ ਯੋਗ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੈਣੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਬਿਆਨ

ਅਗਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਯੋਗਾ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਯੋਗਾ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਯੋਗਾ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੇਡ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਯੋਗ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੈਣੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, 'ਹਰਿਆਣਾ ਸਟਾਫ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।'ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੈਂਕੜੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗ ਆਸਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀਤੇ। ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਚਕੂਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੋਰਨੀ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੰਜ 'ਉੱਤਮਤਾ ਕੇਂਦਰਾਂ' ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ 'ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗ ਵਿਭਾਗ' ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਯੋਗਾਸਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੇਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ 99 ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੀਆਂ 31 ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 1,023 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਸਥਿਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲਗਾਓਕਰ ਗਰੁੱਪ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋਹਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਐਕਟ ਤਹਿਤ 19 ਜੂਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਈ.ਡੀ ? ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 99 ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ (ਕੀਮਤ 459.10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ), ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ 31 ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ (ਕੀਮਤ 471.32 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰ (ਕੀਮਤ 93.42 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਪਤੀਆਂ ਸਵਰਗੀ ਅਨਿਲ ਸਾਲਗਾਓਕਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਾਲਗਾਓਕਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਐਸ ਕਾਂਤੀਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਸਲੀਥੋ ਓਰਸ, ਵਰਟੈਕਸ ਨਿਊਟਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਅਤੇ ਸੁਬਰਨਰੇਖਾ ਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹਨ। ਈਡੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ 1,023.85 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ।ਇਹ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਜਾਂਚ ਗੋਆ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ 2014 ਅਤੇ 2018 ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 22.11.2007 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।

ਇੰਡੋ-ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ 47ਵੀਂ ਬਟਾਲੀਅਨ ਨੇ ਪੈਂਗੋਂਗ ਤਸੋ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਖ਼ਾਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਯੋਗਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸਾਲ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਥੀਮ 'ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਮਰ ਲਈ ਯੋਗ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਜਲ ਸੈਨਾ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਐਕਸ' 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ— ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤ, ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ। ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਣਡੁੱਬੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।ਇੰਡੋ-ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬਹਾਦਰ 'ਹਿਮਵੀਰਾਂ' ਨੇ ਲੇਹ-ਲਦਾਖ ਵਿੱਚ 14,000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੈਂਗੋਂਗ ਤਸੋ (ਝੀਲ ਦੇ ਕੰਢੇ ਯੋਗਾ ਕੀਤਾ। ਇੰਨੀ ਉਚਾਈ ਅਤੇ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਢ ਵਿੱਚ ਯੋਗਾ ਕਰਕੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸੀਜ਼ਨ 'ਚ ਸ਼ਿਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਚਿਆ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, 16 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਵਾਜਾਈ ਰਹੀ ਸੁਚਾਰੂ

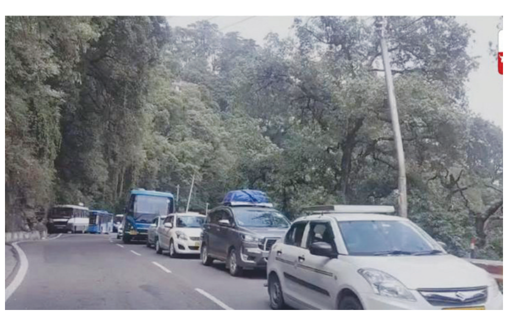

ਸ਼ਿਮਲਾ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮਿਆਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀਮਤ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਿਮਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿੰਗ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਬਲ, ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਪਿਤ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮਈ ਅਤੇ ਜੂਨ 2026 ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਮਾਰਗਾਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 16 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 8.5 ਲੱਖ ਅਤੇ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਭਗ 7.5 ਲੱਖ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੰਨੇ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਿਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪੰਜ-ਸੂਤਰੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬੇਹੱਦ ਕਾਰਗਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 136 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 220 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਗਭਗ 50 ਸਿਵਲ ਵਲੰਟੀਅਰ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਲੰਟੀਅਰ ਵੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਬਾਈਕ ਰਾਈਡਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 7 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 32 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਿਹਤਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡ-ਵਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੜਕ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਤਿੰਨ ਕ੍ਰੇਨਾਂ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਬਾਈਕ ਰਾਈਡਰ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਆਮ ਵਾਂਗ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦਾ ਦਬਾਅ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਫਰੀ, ਮਸ਼ੋਬਰਾ, ਨਾਰਕੰਡਾ, ਹਾਟੂ ਅਤੇ ਅੱਪਰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਤੇ ਕਿਨੌਰ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਗੀ-ਮੇਹਲੀ ਬਾਈਪਾਸ ਮਾਰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ ਕਰੀਬ 800 ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਦਲਵੇਂ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਡਾਇਵਰਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਪਰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਢੱਲੀ ਬਾਈਫਰਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਡਾਇਵਰਟ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦਾ ਬੋਝ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਪਾਰਕਿੰਗ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਆਵਾਜਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਅਪਡੇਟਸ, ਬਦਲਵੇਂ ਮਾਰਗਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟ੍ਰੈਵਲਰ, ਅਰਬੇਨੀਆ, ਸਕੈਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਟ ਰੋਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਇੰਟਰਸੈਪਟਰ ਵਾਹਨ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

ਸ਼ਿਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿੰਗ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ, ਹੋਮ ਗਾਰਡ, ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਇਸ ਸਾਲ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਦਲਵੇਂ ਮਾਰਗ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਸੁਵਿਵਸਥਿਤ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਸੰਧ ਵਿੱਚ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ, ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗੇਂਦਰ ਰਾਣਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ

ਯੋਗ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਮਨ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ: ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗੇਂਦਰ ਰਾਣਾ

ਅਸੰਧ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸੰਧ ਦੀ ਨਵੀਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਰੋਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੰਧ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗੇਂਦਰ ਰਾਣਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਐਸਡੀਐਮ ਅਸੰਧ ਸੁਮਿਤ ਸਿਹਾਗ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗੇਂਦਰ ਰਾਣਾ ਨੇ ਦੀਪ ਜਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ, ਐਸਡੀਐਮ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਯੋਗ ਕੀਤਾ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਯੋਗਾ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਦੌਰਾਨ, ਯੋਗਾ ਅਧਿਆਪਕ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰੀਸ਼ ਅਤੇ ਅਨੂ ਨੇ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਗਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਸਣਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗੇਂਦਰ ਰਾਣਾ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਯੋਗਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਯੋਗਾ ਅਧਿਆਪਕ ਅਸੰਧ ਵਿੱਚ ਯੋਗਾ ਬਾਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੋਗਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਮਨ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ, ਹਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਤਣਾਅ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਇਸ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਾ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਯੋਗਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਯੋਗਾ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲਾਨਾ ਜਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸੱਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਣ, ਆਤਮ-ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਸਿਰਫ਼ ਆਸਣਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਐਸਡੀਐਮ ਅਸੰਧ ਸੁਮਿਤ ਸਿਹਾਗ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗੇਂਦਰ ਰਾਣਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਰੀਰ, ਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਿਤ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਆਓ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਰੁਟੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਊਰਜਾਵਾਨ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜੀਵਨ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਈਏ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਯੋਗਾ ਕੁਇਜ਼ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਤੋਂ ਯੋਗਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ। ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਸਡੀਐਮ ਸੁਮਿਤ ਸਿਹਾਗ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੌਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਲ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸੁਨੀਤਾ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਵੀਨ ਰਾਣਾ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ ਗੋਰਖਪਾਲ ਰਾਣਾ, ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਾਧੇਸ਼ਿਆਮ, ਆਯੂਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਸੰਧਵਾਂ ਬਲਾਕ ਇੰਚਾਰਜ ਡਾ.ਸਮਰਥ ਚੋਪੜਾ, ਸੰਧਵਾਂ ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਛਾਬੜਾ, ਪਤੰਜਲੀ ਯੋਗ ਸਮਿਤੀ ਸੰਧਵਾਂ ਬਲਾਕ ਇੰਚਾਰਜ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਿਭਾ ਸੁੰਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁੰਨੀ ਫਾਰਮਾਸਿਸਟ ਡਾ. ਢੁਲ, ਸੰਧਵਾਂ ਬਲਾਕ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਯੋਗ

ਪੰਚਕੂਲਾ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਤੱਕ ਗੂੰਜਿਆ ਯੋਗ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼, 16 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਧਾਇਆ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਮਾਣ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 21 ਜੂਨ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : 12ਵੇਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ, 2026 ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅੱਜ ਪੰਚਕੂਲਾ ਯੋਗਮਈ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਸੈਕਟਰ-5 ਸਥਿਤ ਪਰੇਡ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਯੋਗਾਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਰੀਰ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਯੋਗ ਨੂੰ ਜਨ-ਜਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰੂਪ ਉਦੋਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ 16 ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹਪੂਰਵਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਆਯੂਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਕੁਮਾਰੀ ਆਰਤੀ ਸਿੰਘ ਰਾਓ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਰਿਤ ਯੋਗ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਰੇਡ ਗਰਾਊਂਡ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਪੌਦੇ ਲਗਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਯੋਗ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਪਤੰਜਲੀ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾਨ, ਭਾਰਤੀ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾਨ ਅਤੇ ਐਨਰਜੇਟਿਕ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾਨ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਵੀ ਲਿਆ।

ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਅੱਜ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਨਾਤਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਸਵ ਹੈ ਜੋ 'ਵਸੁਧੈਵ ਕੁਟੁੰਬਕਮ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ "ਵਨ ਅਰਥ, ਵਨ ਫੈਮਿਲੀ, ਵਨ ਫਿਊਚਰ" ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਵਿਲੇਜ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੀ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ 16 ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ- ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਭੂਟਾਨ, ਨੇਪਾਲ, ਐਸਵਾਤੀਨੀ, ਗੈਂਬੀਆ, ਇਰਾਕ, ਆਈਵਰੀ ਕੋਸਟ, ਲੇਸੋਥੋ, ਮੈਡਾਗਾਸਕਰ, ਮਲਾਵੀ, ਦੱਖਣੀ ਸੂਡਾਨ, ਸੀਰੀਆ, ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ, ਯੂਗਾਂਡਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ

ਉਤਸ਼ਾਹਪੂਰਵਕ ਯੋਗਾਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਕੇ ਵਸੁਧੈਵ ਕੁਟੁੰਬਕਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗ ਸਰਹੱਦਾਂ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਸ ਅਮੁੱਲ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀਆਂ ਨੇ ਤਪੱਸਿਆ, ਸਾਧਨਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਥੀਮ 'ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਮਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ'। ਇਹ ਥੀਮ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਧੇਰੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਸਰਗਰਮ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ ਯੋਗ ਬਹੁਤ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ, ਸ਼ੂਗਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ ਅਤੇ ਮੋਟਾਪੇ ਵਰਗੇ ਰੋਗ ਫੈਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀਆਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਨ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਈ ਖੋਜਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਯੋਗ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਸੁਧਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਯੋਗਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ: ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ

➢ 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ

ਕਰਨਾਲ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਨਵੀਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਊਰਜਾ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਪਤੰਜਲੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ 5,200 ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਯੋਗਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ। ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਜਨਤਾ

ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯੋਗਾ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਅਭਿਆਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਯੋਗਾ ਸਰੀਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 11 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਸਭਾ ਦੇ 193 ਮੈਂਬਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 177 ਸਹਿ-ਪ੍ਰਾਯੋਜਕ ਹਨ, ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ÷ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ÷ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਸਭਾ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਅੱਜ, ਇਸਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਾਨਾ ਤਿਉਹਾਰ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਪਤੰਜਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਵਰਗੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਯੋਗਾ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਫੈਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰੀਰ ਬਚਪਨ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਲਚਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਯੋਗਾ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਯੋਗਾ ਅਤੇ ਯੋਗਾਸਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 114 ਤਗਮੇ ਜਿੱਤੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪਸ਼ੂਧਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿਰਸੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਮੇਘਾ ਭੰਡਾਰੀ, ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਵੀਨ ਲਾਠਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਡੀਸੀ ਡਾ. ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਸਪੀ ਨਰਿੰਦਰ ਬਿਜਰਨੀਆ, ਏਡੀਸੀ ਡਾ. ਰਾਹੁਲ ਰਈਆ, ਏਸੀਯੂਟੀ ਸੋਹਮ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ, ਐਸਡੀਐਮ ਦੇਵੇਂਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਯੁਰਵੇਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾ. ਸਤਪਾਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਯੋਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਨੋਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾ. ਅਮਿਤ ਪੁੰਜ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 12ਵਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਜਨਤਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਯੂਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਰੀਰ, ਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਜੀਵਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਰੈੱਡ ਰੋਡ ਤੋਂ ÷ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਮਰ ਲਈ ਯੋਗ÷ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਰਚੁਅਲੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਯੋਗ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਏਕਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ÷ਯੋਗ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਯੋਗ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ।÷ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਊਰਜਾਵਾਨ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਸ਼੍ਰੀ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਆਪਣੀ 'ਯੋਗਾ 365' ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਰਾਹੀਂ, ਯੋਗ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਲ ਭਰ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਮੋਬਾਈਲ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਨਿਟਾਂ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਯੁਸ਼-ਅਧਾਰਤ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸੀਆਂ, ਅਨੁਸ਼ਕਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਭੈ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਦੇਵ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ 14 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਆਯੁਸ਼ ਵਿਭਾਗ, ਯੋਗਾ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਯੋਗ ਨਾਲ ਭਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੋਗ ਨਾਲ ਭਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੱਦਾ

ਵਿਜੇਵਾੜਾ, 21 ਜੂਨ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਯੋਗ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੋਗ ਰਿਸ਼ੀ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਦੇ ਅਟੱਲ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਅਣਥੱਕ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਯੋਗਾ ਹੈ। 21 ਜੂਨ ਨੂੰ, ਲਗਭਗ 200 ਦੇਸ਼ ਇਕੱਠੇ ਯੋਗਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਯੋਗ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਦੀ ਖੇਤਰ, ਅਮਰਾਵਤੀ (ਵਿਜੇਵਾੜਾ), ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਯੋਗ-ਮੁਖੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਯੋਗ-ਮੁਖੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਤੰਜਲੀ ਯੋਗਪੀਠ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਹਿਯੋਗ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਆਚਾਰੀਆ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ÷ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਮਰ ਲਈ ਯੋਗਾ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਵੇਰੇ 5 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ. ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਆਚਾਰੀਆ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ 45 ਮਿੰਟ ਦੀ ਯੋਗ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਲਈ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਗਰਦਨ, ਮੋਢੇ, ਕਮਰ ਅਤੇ ਗੋਡਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰਕਤਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੜ੍ਹੇ ਆਸਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਾਡਾਸਨ, ਵ੍ਰਿਕਸ਼ਾਸਨ, ਪਦਹਸਤਾਸਨ, ਅਰਧ ਚੱਕਰਾਸਨ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਕੋਣਾਸਨ, ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਆਸਣ ਜਿਵੇਂ ਭਦਰਾਸਨ, ਵਜਰਾਸਨ, ਅਰਧ ਉਸ਼ਟਰਾਸਨ, ਸ਼ਸ਼ਾਕਾਸਨ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੇ ਉੱਪਰ ਮਾਨਕਾਸਨ, ਮਾਨਕਾਸਨ। ਮਕਰਾਸਨ, ਭੁਜੰਗਾਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਲਭਾਸਨ, ਪਿਛਲਾ ਆਸਣ ਜਿਵੇਂ ਸੇਤੂਬੰਧਾਸਨ, ਉਤਨਪਦਾਸਨ, ਅਰਧ ਹਲਾਸਨ ਅਤੇ ਪਵਨਮੁਕਤਾਸਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਲੋਮ-ਵਿਲੋਮ, ਭਰਮਰੀ, ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰਾਵਤੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ। ਅੱਜ, ਇਹ ਯੋਗ ਰਸਮ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ. ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਡੂ ਇੱਕ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦ੍ਰਿੜਤਾ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਰਚਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਯੋਗ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, ਯੋਗ ਕਰੋ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹੋ। ਇਹ ਯੋਗ ਦਾ ਮੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਾਡੇ ਪੂਜਨੀਕ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ, ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ। ਯੋਗ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੈ-ਇਲਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਯੋਗ ਯੋਗੀਆਂ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਨ. ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਯੋਗ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਨੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ÷ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਪੂਜਯ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ, ਸਾਨੂੰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੱਬ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਹੱਬ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਅਗਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ, ਆਚਾਰੀਆ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਵੇਰ, ਪੂਜਨੀਯ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ, ਯੋਗ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ; ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Printed, Published & Editied by Jaskirat Singh on behalf of Charhdikala Printing Press Pvt. Ltd. Patiala & Printed at I.G. Printers Press Pvt. Ltd., 104 D.S.I.D.C. Complex, Okhla Indl. Area, Phase-1, New Delhi Keeper Jagpal Singh Published at office of Daily Charhdikala 202, INS Bldg, Rafi Marg, New Delhi.
PRGI (RNI) Regd. No. 57283/1994 -Editor: Jaskirat Singh

ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਐਡੀਟਰ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ, ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਲਈ ਆਈ.ਜੀ. ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼ ਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 104, ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ, ਔਖਲਾ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-1, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਕੀਪਰ ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ 202, ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਬਿਲਡਿੰਗ, ਰਫੀ ਮਾਰਗ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।
PRGI (RNI) Regd. No. 57283/1994 -ਸੰਪਾਦਕ: ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ

ਸਾਹਿਤਕ ਪੰਨਾ

ਕਾਵਿ ਕਿਆਰੀ

ਮਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ

ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸਾਡੀ
ਮੰਗਦੇ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉ ਵੀਰੋ
ਮਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖਣੀ ,
ਛੱਡੋ ਤੌਖਲੇ ਏਕੇ ਵਿੱਚ ਆਉ ਵੀਰੋ।
ਹਰ ਵਰਗ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਾਂਝਾ
ਕਾਹਤੋਂ ਮਨੀ ਭੁਲੇਖੇ ਪਾਉ ਵੀਰੋ
ਵਸਦੇ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਵਸਣ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦੇਣੀ
ਜੀਉ ਆਇਆਂ ਨਾ ਕਿਤੇ ਭੁਲਾਉ ਵੀਰੋ
ਹਿੰਮਤ ਘੱਟ ਪੈਂਦੀ ਸੱਚ ਬੋਲਣੇ ਦੀ
ਅਸਲੀ ਸਾਜ਼ਸੀ ਨੂੰ, ਫੜੋ ਫੜਾਉ ਵੀਰੋ
ਧੋਖਾ 26 ਦਾ, ਯਾਦ ਫਰੰਗੀਆਂ ਦੀ,
ਮਾਰ ਕੁਟ ਨਾ ਫੇਰ ਲਿਆਉ ਵੀਰੋ
ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸਾਡੀ
ਮੰਗਦੇ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉ ਵੀਰੋ।

ਮੁਆਫ ਕਰੋ ਗਦਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਗਲਤੀ ਮੰਨੇ ਤਾਂ ਗੱਲੇ ਲਗਾਉ ਵੀਰੋ
ਹਟਦੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਬੁਰੀ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਸਹਿਣ ਸ਼ੀਲਤਾ ਰੱਖ ਹਟਾਉ ਵੀਰੋ
ਪੈਰ ਕੰਬਦੇ ਦੋਗਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ,
ਮਾਰੋ ਧੱਕਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਵਿਖਾਉ ਵੀਰੋ
ਭਲਾ ਕਰ ਦਿਉ ਭੁਲਿਆ ਥਿੜਕਿਆ ਦਾ
ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਧਾਂਕ ਜਮਾਉ ਵੀਰੋ
ਜ਼ੋਸ ਹੋਸ਼ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤਾਂ 'ਚ ਰਹੇ ਸੀਮਾ
ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕਦਮ ਮਿਲਾਉ ਵੀਰੋ
ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸਾਡੀ
ਮੰਗਦੇ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉ ਵੀਰੋ ।

ਨੀਤੀਵਾਨ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਮਿਲ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਦੇ ,
ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਬਜੁਰਗ ਸਤਾਏ ਵੀਰੋ ।
ਚੌਕੀਦਾਰ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਕਰਦਾ,
ਲੁੱਚਾ ਚੌਧਰੀ ਜ਼ੋਰ ਵਿਖਾਏ ਵੀਰੋ।
ਹਾਮੀ ਝੂਠ ਦੇ ਲੀਡਰੀ ਗੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ,
ਸੱਚ ਕੰਬਦਾ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਏ ਵੀਰੋ ।
ਹਉਮੈ ਵਿੱਚ ਅਵਗਿਆ ਕਰੂੰ ਜਿਹੜਾ,
ਘਾਤਕ ਕੁਲ ਦਾ ਦੁਸ਼ਟ ਸਦਾਏ ਵੀਰੋ।
ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵੰਡਿਓ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ,
ਨਾਨਕ ਬਾਬੇ ਦਾ ਲੰਗਰ ਚਲਾਉ ਵੀਰੋ
ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸਾਡੀ ,
ਮੰਗਦੇ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉ ਵੀਰੋ।

ਖੇਤੀ ਖੋਹਣੀ ਵਿਉਂਤ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ,
ਮਾਰੋ ਹੰਭਲਾ ਤੁਸੀਂ ਛਡਾਉ ਵੀਰੋ ।
ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਧਰਨਿਆਂ ਚੋਂ ,
ਪੀੜਾ ਸੁਣੋ ਤੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉ ਵੀਰੋ ।
ਗੈਰਤ ਸੰਸਦੀ ਜਾਗੀ ਚਾਹ ਚਾਹ ਕਰਦੀ,
ਸੁੱਤੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਟੁੰਬ ਜਗਾਉ ਵੀਰੋ ।
ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਤਾਹਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਇਕੋ ,
ਪਾੜੋ ਤਿੰਨੇ ਤੇ ਗੱਲ ਮੁਕਵਾਉ ਵੀਰੋ ।
ਦਿੰਦੇ ਹੌਸਲਾ ਮੇਵੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਾਰੇ,
ਜਿੱਤ ਮੋੜ ਉਤੇ ਨਾ ਘਬਰਾਉ ਵੀਰੋ ।
ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸਾਡੀ,
ਮੰਗਦੇ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉ ਵੀਰੋ ।

ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਘੋਟੇ

ਕਵਿਤਾ

ਡਰਨਾ ਛੱਡ....
ਸੱਜਣਾ ਐਵੇਂ ਡਰਨਾ ਛੱਡ।
ਮੌਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰਨਾ ਛੱਡ।
ਰੱਖ ਭਰੋਸਾ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ,
ਠੰਢੇ ਹਉਕੇ ਭਰਨਾ ਛੱਡ।
ਇੱਕੋ ਦਾਤਾ, ਉਹੀ ਵਿਧਾਤਾ,
ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਲੜਨਾਂ ਛੱਡ।
ਪੁੱਠੇ ਸਿੱਧੇ ਕਾਰੇ ਕਰਦੈਂ ,
ਕਹਿ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਰਨਾਂ ਛੱਡ।
ਲਾਮਬੰਦ ਹੋ, ਹੱਕ ਜੇ ਲੈਣੇ,
ਬਣ ਮਜ਼ਲੂਮ, ਜਰਨਾਂ ਛੱਡ।
ਹੋਇਆ ਕੀ ਜੇ ਡਾਢ੍ਹਾ ਮੂਹਰੇ,
ਜੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਨਾਂ ਛੱਡ।
ਜ਼ਹਿਰੀ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਰੇ ਲੋਕੀ,
ਨਾਗ ਖੜੱਪੇ, ਫੜਨਾਂ ਛੱਡ।
ਸੱਚ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ,
ਨਾਲ਼ ਝੂਠ ਦੇ ਖੜ੍ਹਨਾਂ ਛੱਡ।
'ਹਕੀਰ' ਹੋ ਜਾ ਇੱਕੋ ਦਰ ਦਾ,
ਬਾਕੀ ਉੱਪਰ ਕਰਮਾਂ ਛੱਡ।
0-0-0

ਇੱਕਲਾਪੇ ਦੇ ਮਾਰੇ ਲੋਕ।
ਕਿੰਨੇ ਦੁਖੀ ਵਿਚਾਰੇ ਲੋਕ।
ਮਾਰੀ ਬੈਠੇ ਰੀਝ ਅਧੂਰੀ,
ਪੀਂਦੇ ਹੰਝੂ ਖ਼ਾਰੇ ਲੋਕ
ਦੁੱਖਾਂ ਮਾਰੀ ਰੂਹ ਸਰਾਪੀ,
ਹੋ ਗਏ ਬੇਸਹਾਰੇ ਲੋਕ ।
ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਗ਼ਮਗੀਨ ਜਿਹੇ,
ਗਿਣਦੇ ' ਕੱਲੇ ਤਾਰੇ ਲੋਕ।
ਕਿੱਥੇ ਨੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ,
ਕਾਹਤੋਂ ਨੇ ਦੁਰਕਾਰੇ ਲੋਕ।
ਦਿੱਤੀ ਪੀੜ ਜ਼ਮਾਨੇ ਡਾਢ੍ਹੀ,
ਬਣਦੇ ਨਾ ਸਹਾਰੇ ਲੋਕ।
ਕੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਦੂਰੀ,
ਔਖੇ ਕਰਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲੋਕ।
ਸਾਥੀ ਕੋਈ ਨਾ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ,
ਦੂਰੋਂ ਕਰਨ ਇਛਾਰੇ ਲੋਕ।
'ਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਜਾਂਦੇ ਝੂਰੀ,
ਤਨ ਤੇ ਸਹਿੰਦੇ ਆਰੇ ਲੋਕ।
ਹੋਇਆ ਕੀ ਜੇ ਉਮਰ ਵਡੇਰੀ,
ਕਦੇ ਤਾਂ ਸੀ ਪਿਆਰੇ ਲੋਕ।
ਸੀਨਾ ਤਪੇ ਤੰਦੂਰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਕਿੰਨੇ ਨੇ ਦੁਖਿਆਰੇ ਲੋਕ।
ਲੰਬੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਸਾਰੇ,
ਜਾਪਣ ਹਾਰੇ ਹਾਰੇ ਲੋਕ।
ਨੈਣੋਂ ਨੀਰ ਕਿਂਝ ਰੋਕੇ 'ਹਕੀਰ',
ਚੁੱਕ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ ਚਾਰੇ ਲੋਕ।
ਇੱਕਲਾਪੇ ਦੇ ਮਾਰੇ ਲੋਕ।
ਕਿੰਨੇ ਦੁਖੀ ਵਿਚਾਰੇ ਲੋਕ।

ਸੁਲਖਣ ਮਹਿਮੀ
sulakhanmehmi@gmail.com

" ਏਹ ਤਾਂ ਨੂਪੇਬੋਘੇ-ਮੀਹੇ ਵਰਗੇ ਗੱਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ 'ਚ ਵੱਟੇ ਪਏ...!!... ਨਹੀ ਹੁਣ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ਾ ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਸੀ.....!!!...ਖੜਕਵੇਂ ਸੰਗਰਾਮੀ ਘੋਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਣਖ ਐਉਂ ਹੀਣੀ ਨਹੀ ਸੀ ਹੋਣੀ , ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੁਣ ਹੋਈ ਪਈ ਆ , ਕੁਰਸੀ ਭੁੱਖ ਪਿੱਛੇ................, "
(ਇਸੇ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ)

(ਕਹਾਣੀ)

ਮਹਾਂਮਾਰੀ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ — ਕਿਸ਼ਤ-1

ਦੋਨੋਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਅੜੀਆਂ ਖਲੋਤੀਆਂ ਸਨ । ਲੰਬੜ ਧੜਾ ਆਖੇ "ਬਾਵੇ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਕਿਸ਼ਨ ਹੀ ਅਗਲਾ ਪਾਂਧਾ ਬਣੂ । ਉਹਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ । ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ । ਉਹਦਾ ਬਾਪ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਚਿਰ ਤੋਂ ।ਟਿੱਕਾ ਕਿੱਦਾਂ ਲਾਉਣਾ , ਜੋਤ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਣੀ ਆ , ਆਰਤੀ ਕਿੱਦਾਂ ਕਰਨੀ ਆ । ਹੋਰ ਕਰਨਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ , ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮੀਂ ।" ਉਧਰ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਲਾ ਸੀ ਫਿਰ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਜਣੇ ਹੋਰ ਜੁੜ ਗਏ । ਉਹ ਹੋਰ ਈ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ 'ਪਾਂਧਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਪੁਜਾਰੀ ਚਾਹੀਦਾ ਪਿੰਡ ਨੂੰ । ਸਮੇਂ ਬਦਲ ਗਏ ਆ । ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਪੁਜਾਰੀ , ਪੂਜਾ ਪਾਤਰ, ਵੈਦਿਕ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਤਾ , ਸ਼ੁੱਧ-ਭਾਸ਼ਾ-ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ।' ਲੱਭੂ ਲੰਬੜ ਹੈਰਾਨ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ । ਉਸ ਦੇ ਜੋਟੀਦਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ । ਉਹ ਆਖਣ- 'ਏਹ ਹੁਕਮੇ ਬਾਮ੍ਹਣ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ । ਚਾਰ ਦਿਨ ਭਰਾ ਕੋਲ ਕਾਢ੍ਹਾ ਗਿਆ , ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਬਸ਼ੇਸ਼ਰ ਕੋਲ । ਏਦ੍ਹੀ ਤਾਂ ਸੁਰਤ ਈ ਮਾਰੀ ਗਈ । ਏਹ ਤਾਂ ਗੱਲਾਂ ਈ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਏਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ,ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮੀਂ ਜੋਤ ਜਗਾਉਣੀ ,ਜਾਂ ਟੇਪ ਲਾਉਣੀ ਆ ਰੇੜ੍ਹੂਏ ਤੇ ਭੇਟਾਂ ਆਲੀ । ਹੋਰ ਸੀੜ ਪੁੱਟਣੀ ਆ ਭਲਾ ਏਨੇ ਕੰਮ ਲਈ ਬਾਹਰੇ ਗਿਆਨ-ਗੋਸ਼ਟੇ ਦੀ , ਬਹੁਤੇ ਪੜ੍ਹਿਓਂ ਲਿਖਿਓਂ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ।'

ਬਾਵਾ ਰਾਮ ਦੇ ਅਸਤ ਹਰਦੁਆਰ ਤਾਰ ਆਉਣ ਤੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗੀ । ਦੋਨੋਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤਾ ਉਭਾਬਰ ਕੇ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ , ਨਾ ਹੀ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਚੁੱਪ ਗੜੁੱਪ ਹੀ ਰਹੀਆਂ । ਹਿੱਲਦੀ ਤੁਰਦੀ ਗੱਲ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲਹਿੰਦੀ ਬਾਹੀ ਤੱਕ ਵੀ ਖਿੱਲਰ ਗਈ । ਲਹਿੰਦੀ ਬਾਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ , ਬਾਹਰਲੀ ਫਿਰਨੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੰਨੀ । ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ । ਜਾਗੀਰੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਕੋਠੀ ਵੱਲ ਨੂੰ । ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ , ਹਰ ਕੋਈ ਜਗੀਰੇ ਨੂੰ ਸਾਬ੍ਹ-ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ । ਕੋਈ ਕੋਈ ਜਣਾ ਰੁਕਦਾ ਵੀ ਉਸ ਪਾਸ । ਫਤੇਹ-ਫਤਹੀ ਪਿੱਛੋਂ ਐਧਰ-ਓਧਰ ਦੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮੰਦਰ ਮਸਲਾ ਵੀ ਛਿੜਦਾ ਰਿਹਾ । ਅੱਗੋਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਹਾਹੋ-ਅੱਛਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਠਵਾਂ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ।ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਾਹਰੀ ਈ ਤਾਂਘ ਜਿਹੀ ਰੱਖੀ ਤਾਂ ਕਹਿ ਛੱਡਿਆ 'ਏਹ ਭਾਈ ਅਗਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਐ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਦਾ ਮਸਲਾ । ਅਸੀਂ-ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰੀ ਨਹੀਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਉਂ ਜੇ ਪੰਚੈਤ ਤੱਕ ਗੱਲ ਪੁੱਜੂ , ਫੇਰ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਲਾਂਗੇ ।'

ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਤੋਂ ਏਹੀ ਗੱਲ ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਕਰਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਖੀ ਗਈ , ਕਰਮਵੀਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਅੱਗੋਂ ਕਰਮਵੀਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਈ ਬਾਰੀਕ-ਬੀਨੀ ਕਹਿ ਸੁਣਾਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਜਗੀਰਾ ਜਿਵੇਂ ਅੱਧ-ਅਸਮਾਨੇ ਲਟਕ ਗਿਆ ਸੀ । ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਪੰਚੀ ਕਰਦੇ ਦੀ ਉਸਦੀ ਐਹੋ ਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣੀ । ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਢੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦੇ ਉਸਦੇ ਸਰਪੰਚੀ ਸੁਭਾਅ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦਾ ਕਦੀ ਸਾਵਾਂ ਢੁੱਕਵਾਂ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ । ਉਸੇ ਚਲਾਵੀਂ ਚਾਲੇ ਚਲਦੇ ਨੇ ਉਸਨੇ ਕਰਮਵੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਵੇਂ ਹੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ " ਕਰਮਿਆਂ ਤੂੰ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਮੁੰਡਾਂ, ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਈ ਐ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਧਰਮ-ਕਾਰਜ 'ਚ ਆਪਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਿੱਦਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਆਂ, ਭਲਾ !"

"ਮਸਲਾ ਧਰਮ-ਕਾਰਜ ਦਾ ਨਈਂ ਸਰਪੰਚ ਸਾਬ੍ਹ ਮਸਲਾ ਪਿੰਡ ਦਾ ਐ । ਪਿੰਡ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਬਦਲਵੇਂ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗਣ ਦਾ ਆ , ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੋਗਾ-ਧਾਰੀ ਮੰਦਰ 'ਚ ਬੀੜ ਕੇ । ਤੂਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਤਾਂ ਹੈ ਈ , ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਦਾ ਭਰਾ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਕਰਦਾ ਮੋਦੀ ਨਗਰ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ । ਉਸਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਅੱਗੋਂ ਮੋਟੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਆਪਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਰ ਥਾਂ । ਲੋਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਡੇ-ਘਰਾਂ ਦੀ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ-ਗੋਤਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਆੜ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ । ਹੁਣ ਉਹੀ ਪੈਰਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵੋਟਰ ਭਰਮਾਉਣ ਵੱਲ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਤੁਰੀ ਆ । ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਤਾਂ ਨਿਰਾ ਹੱਥ-ਠੋਕਾ ਈ ਆ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ।"

"ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾਂ ਤੂੰ ਪਾੜ੍ਹਿਆ । ਏਹ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਘੈਂਸ-ਘੈਂਸ ਸਾਡੇ ਮੰਦਰ ਤੱਕ ਕਿੱਦਾਂ ਅੱਪੜ ਗਈ । ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਪਾਂਧਾ ਰੱਖਣ ਦਾ । ਮੇਰੇ ਲਈ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁਕਮਾ, ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਭੂ । ਦੋਨੋਂ ਬਰਾ-ਬਰੋਬਰ ਦੇ ਪੰਚੈਤ, ਇਕੋ ਵਿਹੜਿਓਂ । ਦੋਨੋਂ ਸਿਆਣੇ ਬਿਆਣੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਦੀ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ , ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ।" ਜਗੀਰੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਫਿਰ ਲਕੋਈ ਰੱਖਿਆ ।" ਪਾਸਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਹਿੰਦਾ , ਹੈ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਈ ਨਾ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਈਸਾਪੁਰ ਦਾ ।" ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਕਰਮਵੀਰ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾਗੀਰੇ ਨੂੰ । ਵਾਪਿਸ ਪਰਤ ਆਇਆ ਸੀ , ਘਰ । ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਸੀ ਸਰਪੰਚ ਹੋਣੀ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਜਾਣ ਬਣਦੇ ਆ ।ਪਰ , ਜਾਗੀਰਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਸੀ । ਕਰਮੇ ਦੀ ਆਖੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ , ਪਰ ਸ਼ੱਕ-ਸ਼ੁਭਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਗਈ ਸੀ , ਉਸ ਨੂੰ । ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ 'ਕਰਮੇ ਨੇ ਐਹੋ ਜਿਹੀ ਡੂੰਘੀ ਗੱਲ ਪਹਿਲੋਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਨਈਂ ਕੀਤੀ । ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਵਲ-ਵਲੇਵਾਂ ਹੋਣਾ ਹੁਕਮੇ ਦੀ ਅੜੀ ਪਿੱਛੇ । ਨਹੀਂ , ਪਹਿਲੋਂ ਵੀ ਐਥੇ ਈ ਸੀ ਉਹ ਐਨੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ । ਸਾਡੇ ਆਂਗੂੰ ਖੇਤਾਂ-ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਈ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ , ਹੁਣ ਤਾਈ । ਕੰਮ ਤਾਂ ਚਲੋ ਵਿਹੜੇ ਆਲੀ ਲੇਬਰ ਈ ਕਰਦੀ ਆਈ ਆ, ਉਹਦਾ ਵੀ ਸਾਡਾ ਵੀ । ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਪਹਿਲੋਂ ਪੰਚੀ ਲਈ ਵੀ ਮਸਾਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਸੀ ਆਪਾਂ , ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ਾਰ ਪਾ ਕੇ । ਉਹ ਤਾਂ ਐਹੋ ਜਿਹੀ ਚੌਧਰ ਤੋਂ ਭਾਜੂ ਈ ਰਿਹਾ ਹੁਣ ਤੱਕ । ਹੁਣ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਉਹਨੂੰ । "

ਧੁੱਪ 'ਚ ਘਿਰ ਗਈ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਛਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਉਂਦਾ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ 'ਮੋਦੀ ਨਗਰ ਕਾਢ੍ਹਾ ਗਿਆ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ , ਉਹਦੀ ਤਾਂ ਚਾਲ-ਢਾਲ ਈ ਬਦਲ ਗਈ ਲਗਦੀ । ਉਹਨੇ ਭਲਾ ਕੀ ਲੈਂਣਾ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲ੍ਹੇ ਪਾਂਧੇ-ਪੁਜਾਰੀ ਤੋਂ । ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਧੂਫ-ਟਿੱਕਾ ਈ ਆ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮੀਂ , ਬਾਵਾ ਰਾਮ ਆਂਗੂੰ .....।"

ਬਾਵਾ ਰਾਮ ਦਾ ਚੇਤਾ ਆਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਹ ਦੂਰ ਪਿਛਾਂਹ ਪਰਤ ਗਿਆ । ਕਰੀਬ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਪਹਿਲੋਂ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ 'ਚ । ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ । ਜਿਸ ਥਾਂ ਹੁਣ ਕੋਠੀ ਖੜ੍ਹੀ ਆ, ਆਲੀਸ਼ਾਨ । ਓਦੋਂ , ਵਿਹੜਾ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਉੱਸੇ ਵਾਸਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਘਿਰਿਆ ਹੁੰਦਾ । ਬੱਸ, ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਛਾਪੇ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਚਿਣਕੇ , ਡੰਗਰਾਂ-ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਬਚ-ਬਚਾਅ ਲਈ । ਇਕ ਕੋਣੇ ਲਾਂਘਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਗੱਡਾ ਲੰਘਣ ਨੂੰ । ਉਹ ਵੀ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਡਾਹੀ ਰੱਖ ਕੇ ਰੋਕ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ । ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੁੱਲਾ । ਬਾਵੇ ਦੀ ਆਮਦ ਵੀ ਇਸੇ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਕਰੀਬ ਛਾਹ ਕੁ ਜਾਂਦਾ । ਗਜ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹ ਜਾਗੀਰੇ ਨੂੰ ਘੁਨੇੜੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ । ਕੁਤ-ਕੁਤਾਰੀਆਂ ਕੱਢਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਹਸਾਉਂਦਾ ਸੀ , ਮੰਜੀ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮ ਕੇ । ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਜਾਗੀਰਾ ਢਿੱਲਾ-ਮੱਠਾ ਹੁੰਦਾ , ਉਹ ਪੱਤਰੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪੰਨੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਡੱਬੀ ਤੇ ਉਂਗਲੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਆਖਦਾ । ਫਿਰ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਦਾ-ਉਚਾਰਦਾ , ਹੇਕ ਲਾ ਕੇ । ਫਿਰ , ਪੰਜ ਸੱਤ ਫੂਕਾਂ ਜਾਗੀਰੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਮਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ "ਲੇਅ ਮੇਰਾ ਬੱਚਾ ਅਭ ਸੁਅਰਥ ਹੋਈ ਗੈਆ ।" ਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜਾਗੀਰੇ ਦੀ ਮਾਤਾ ਚਿੰਤੋ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੀਂ-ਗੀਂ ਕਰਦਾ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਝੱਟ ਹੱਸਣ-ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਐ ।

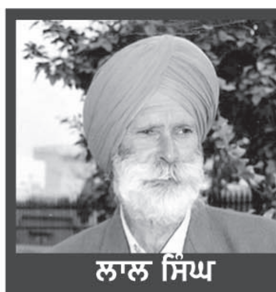

ਲਾਲ ਸਿੰਘ
ਨੇੜੇ ਸੈਂਟ ਪਾਲ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲ, ਨਿਹਾਲਪੁਰ,ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ-6, ਦਸੂਹਾ (ਜਿਲ੍ਹਾ-ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਪੰਜਾਬ (ਭਾਰਤ)
ਸੰਪਰਕ - +91-94655-74866

ਇਹ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਸੀ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਦਾ ਦੁੱਖ-ਦਰਦ ਹਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਕਿ ਜਾਗੀਰੇ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਅ ਅੰਤਲੇ ਸਾਹਾਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਸਮਝਦੇ ਰਹੇ ਸਨ । ਹੁਣ....ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ , ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨਾ ਸਚਮੁੱਚ ਧੱਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਜਾਪਦੀ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ , ਬਾਵਾ ਰਾਮ ਨਾਲ ।

ਕਰਮਵੀਰ ਦੀ ਆਖੀ-ਦੱਸੀ , ਜਾਗੀਰੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਐਨਾ ਕੁ ਸ਼ੱਕ-ਸੁਭਾ ਜ਼ਰੂਰ ਜਗਦਾ ਕਰ ਗਈ 'ਏਦ੍ਹੇ 'ਚੋਂ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲੂ ਭਲਾ !' ਸਹਿ-ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਉਸਦੇ ਬੋਲ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਦੁਆਲੇ ਲਿਪਟ ਗਏ । ਆਪਣੇ ਘਰ ਸੱਦਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ,ਉਹ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਲੌਢੇ ਕੁ ਵੇਲੇ ਉਚੇਚ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਦੇ ਥੜ੍ਹੇ ਤੇ ਪਈਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ 'ਤੇ ਜਾ ਬੈਠਾ । ਚਾਂਦੀ ਰੰਗੇ ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਨਾਲੀ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾਈ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਲੱਕੜ ਦੇ ਤਖਤ-ਪੋਸ਼ ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ । ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਹੁੱਬੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਹੁਕਮੇ ਨੇ ਉਸਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਜੀ-ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ "ਆਈਏ ਸਰਪੰਚ ਸੈਸ਼,ਸ਼ੁਕਰ ਹੈਅ ਆਪ ਕੋ ਸਮਾਂ ਮਿਲਿਆ ਹਮਰੇ ਵੰਨੀ ਆਨੇ ਕਾ ।" ਜਾਗੀਰੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਚੰਗੀ ਭਲੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਲਾਅ ਚੁੱਭਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ , ਪਰ ਉਸਨੇ ਹਊ-ਪਰੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।" ਸਮਾਂ ਈ ਸਮਾਂ ਆ ਅਪਣੇ ਪਾਸ , ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਜੀਈ । ਤੁਸੀਂ ਈ ਬੜਾ ਚਿਰ ਲਾ ਕੇ ਮੁੜੇ ਆਂ ਇਸ ਵਾਰ ਮੋਦੀ ਨਗਰੋਂ । ਹੁਕਮ ਕਰੋ , ਹੁਣ ਮੈਂ ਹਰ-ਰੋਜ਼ ਆ ਜਿਆ ਕਰ, ਐਸਲੇ ", ਉਸਦੇ ਲਿਸ਼ਕੇ-ਪੁਸ਼ਕੇ ਬਸਤਰ ਦੇਖ ਕੇ ,ਇਸ ਵਾਰ ਜਾਗੀਰੇ ਤੋਂ ਸਹਿ-ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਤੂੰ ਦੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਗਈ ।

ਮੋੜ ਵਜੋਂ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉੱਤਰ ਨਾ ਅਹੁੜਿਆ । ਤਾਂ ਵੀ ਲਮਕਵੀਂ ਜਿਹੀ ਹੂੰਅ-ਹਾਂਅ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਮੋਦੀ ਨਗਰ ਰਹਿਣ-ਰੁਕਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਪਿਆ " ਬਾਤ ਏਹ ਥੀ ਸਰਪੰਚ ਸੈਬ , ਛੋਟੇ ਪਆਈ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਥੇ , ਆਪਣੇ ਸ਼ੈਹਰ ਤੋਂ । ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਠ ਕੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਪਈ ।"

"ਫੇਅਰ ਤਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ! ਚੋਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀ ਜਿੱਤ ਈ ਗਏ ਹੋਵੋਗੇ ?" ਜਾਗੀਰੇ ਨੇ ਸਿੱਧੇ-ਅਸਿੱਧੇ ਜਿੱਤ-ਹਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਪੁੱਛ ਲਈ ।

" ਹਾਂ ਜੀਤ ਗਏ , ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਹੋਈ । ਬੜੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤੇ " । ਅਸੈਂਬਲੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਜਲੌਅ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ।

"ਏਹ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਐ । ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਿਆ , ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਵੀ " , ਜਾਗੀਰੇ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ।

ਇਸ ਵਾਰ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਦੇ ਜੁੜੇ ਹੱਥ ਪਹਿਲਾਂ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਨੂੰ ਉੱਠੇ,ਫਿਰ ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਮੰਦਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਲਿਫ ਗਏ । ਪਰ ਬੋਲਿਆ ਕੁਝ ਨਾ । ਉਸਦੀ ਚੁੱਪ ਕਾਰਨ ਜਾਗੀਰੇ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ ਨਾ ਲੱਭਾ । ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੁ ਚਿਰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ,ਬਾਵਾ ਰਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਚਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮਾਤਰ ਹੀ ਛੇੜੀ " ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਵਾ ਰਾਮ ਪਾਂਧਾ.....ਵਿਚਾਰਾ.....।"

ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ।ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦੇ ਸ਼ਗਨ 'ਚ ਸ਼ਾਇਦ ਅਪਸ਼ਗਨ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ।

ਦੋ-ਚਾਰ ਐਧਰ-ਓਧਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਹਿ-ਸੁਣ ਕੇ ਜਾਗੀਰਾ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨ ਲਈ ਉਠ ਖੜੋਇਆ । ਬਦਲਵੀਂ ਆਦਤ ਮੂਜਬ ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਨੇ ਫਿਰ ਢੱਲੇ ਜਿਹੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ, ਬੋਲਿਆ ਕੁਝ ਨਾ ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ)

ਵਿਸਾਖੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ

ਜਦ ਸੋਨੇ ਰੰਗੀਆਂ ਕਣਕਾਂ
ਮਦਮਸਤ ਹਵਾਵਾਂ ਸੰਗ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਤਾਂ ਵਿਸਾਖ ਦੀਆਂ ਵਾਢੀਆਂ
ਸਾਡੀਆਂ ਮਿਹਨਤਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ

ਜਦ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ
ਗੱਭਰੂ ਭੰਗੜੇ ਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਰਸੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ
ਸਾਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ

ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ
ਜਿੱਥੇ ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਿੜੀਆਂ ਬਾਜਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ
ਸੰਗਤਾਂ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮੱਥੇ ਝੁਕਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ

ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਵੀ
ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕੰਧਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਖੂਨੀ ਖੂਹ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਉਹ ਤੰਗ ਜਿਹੀ ਗਲੀ
ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ

ਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਹਿਣਾ
ਸਾਡੀਆਂ ਅਣਖਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਅਸੀਂ ਰਹੀਏ ਮੰਗਦੇ
'ਇੰਦਰ' ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵੀ ਤਾਂ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ

- ਇੰਦਰ ਸਰਾਂ (ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ)
ਸੰਪਰਕ: 97805-50466

ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦਾ ਮਰਸੀਆ

ਪਰਿੰਦੇ ਜਾਣ ਹੁਣ ਕਿਥੇ ?
ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਆਲ੍ਹਣੇ ਸਭ ਸਾੜ ਨੇ ਦਿੱਤੇ।
ਪਰਿੰਦੇ ਜਾਣ ਹੁਣ ਕਿਥੇ ?
ਜਿਗਰ ਪਾਟਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅੱਖ ਗੁਆਚੀ।
ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਰ ਸੜੇ ਨੇ।
ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਦਿਲ ਹੀਣਿਆਂ ਨੂੰ,
ਕਿ ਇਕ-ਇਕ ਘਰ 'ਚ ਕਿੰਨੇ ਘਰ ਸੜੇ ਨੇ।
ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਅਗਨ ਰੋਹ ਦੀ
ਧੁਆਂਖੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਪਿੱਛੇ।
ਪਰਿੰਦੇ ਜਾਣ ਹੁਣ ਕਿਥੇ ?
ਬਿਗਾਨੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਡਿੱਗੇ ਤਾਂ
ਨਾ ਜਾਣੇ ਕੀ ਦਾ ਕੀ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚਾਰੇ
ਪਰਾਂ ਦੇ ਉੱਗਦਿਆਂ ਹੀ ਫਿਰ ਕਿਧਰੇ,
ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਹੀ ਨਾ ਝਪਟਣ ਇਹ ਸਾਰੇ।
ਡਰਾ ਕੇ ਤੇ, ਉਡਾ ਕੇ ਤੇ
ਨਾ ਪਾਓ ਹੋਰ ਹੁਣ ਛਿੱਥੇ।
ਪਰਿੰਦੇ...?
ਹੰਢੇ ਵਰਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ
ਫਲ੍ਹਹੇ ਕਿਸ ਲਈ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਖਿਲਾਰੇ।
ਸੜੇ ਫੁੱਲ੍ਹਾਂ, ਪਰਾਂ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ
ਹੈ ਬੂ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਜੰਗ 'ਚ ਸਾਰੇ
ਜੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ
ਘਟਾ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਧਾਰੋ, ਇਹ ਵਣ ਫੁੱਟੇ, ਮਰੇ ਬਦਬੂ
ਮਿਟਦ ਸਭ ਖੂਨ ਦੇ ਛਿੱਟੇ।
ਪਰਿੰਦੇ ਜਾਣ ਹੁਣ ਕਿੱਥੇ ?

* * * * * *

ਗ੍ਰਹਿ ਚੱਕਰ

" ਮਾਖਿਆ ਚੰਨੋ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਵੇਲੇ ਸਿਰ, ਸਾਡੀ ਬੁੜੀ ਪਰਖ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਆਹਿਆ ਜਾਣਾ ਈਹਦਾ ਲਾਣਾ ਬਾਣਾ। ਸੱਤਾਂ ਬੁੜੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਕੱਲੀ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਲੱਗੀ ਹੈ।" ਬਿਫਰ ਪਈ ਜਸਵੀਰ ਆਵਦੀ ਭੈਣ ਕੋਲ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੀ ਵੀ ਸਤੀ ਪਈ ਸੀ ਕਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ। " ਭੈਣ, ਸਭ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਦਲਿੱਦਰ ਭੋਗਦੇ ਹਨ। ਕਿਹੜਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ? ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਕ ਪੰਡਤ ਟੱਕਰਿਆ ਹੈ, ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਚੰਦ, ਉਹੋ ਹੀ ਡੰਗ ਟਪਾਊ ਉਪਾਅ ਦੱਸ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। "

ਚੰਨੋ ਦੀ ਏਸ ਗੱਲ 'ਚ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾਈ। " ਹੈਂਅ। ਭਲਾ ਕਿੱਡਾ ਕੁ ਖਰਾ ਹੈ ? ਐਵੇਂ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਨੋਟ ਝਾੜਨ ਨੂੰ ਬੈਠਾ ?"

ਚੰਨੋ ਅੱਗੋਂ ਹੱਸ ਪਈ, " ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਭਲੇਮਾਣਸ ਨੇ ਕੀ ਝਾੜ ਲੈਣਾ ? ਆਪਣੇ ਕਿਹੜਾ ਮੋਹਰਾਂ ਨੱਪੀਆਂ ਨੇ। ਬਹੁਤਾ ਹੋਇਆ 100-50 ਰੁਪਏ ਦਾ ਉਪਾਅ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਖਾਤਰ।"

ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਪੰਡਤ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦਾ ਮਿੱਥ ਲਿਆ। ਸਬੱਬ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਇਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਆਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਸੀ ਤੇ ਅਕਸਰ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ। ਦੋ ਛੋਟੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਜੁਗਾੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਸ ਐਵੇਂ ਹੀ ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਵਿਚਾਲੜੇ ਦਾ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਚਾਰ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਸੀ ਨਾਲ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ। ਤੜਕਸਾਰ ਸੁਰਖੀ ਬਿੰਦੀ ਲਾ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ। ਦੁਪਹਿਰੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਆਵਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਟੀ.ਵੀ. ਵੇਹੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਸਾਰਾ ਗੋਲਾ-ਧੰਦਾ ਤੇ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਜਸਬੀਰ ਦੇ ਗਲ ਸੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗੇ ਨਾ ਬੁਰਾ ਅਖਵਾਏ। ਦੂਜੀ ਬਹੂ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰਨ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲੇ ਕਮਾਊ। ਕੇਰਾਂ ਸੱਸ ਨੇ ਆਖਤਾ ਬਈ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਰਸੋਈ 'ਚ ਪੈਰ ਧਰ ਲਿਆ ਕਰ ਤਾਂ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਆਹ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, " ਬੇਬੇ ਤੇਰਾ ਜੰਮਿਆਂ ਵਿਹਲਾ ਹੈ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਰਸੋਈ 'ਚ ਝੁਲਸਣ ਨੂੰ। ਮੈ ਕਮਾਉਂਨੀ ਆਂ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ।

ਬੇਬੇ 'ਤੇ ਸੌ ਘੜਾ ਪਾਣੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਮੁੜ ਨਾ ਕੁਸਕੀ ਤੇ ਦੂਜਾ ਉਹਦੇ ਚਿੱਤ 'ਚ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਵੇਖੋ-ਵੇਖੀ ਜਸਬੀਰ ਨਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਲਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੀ ਡੰਡਾ ਰੱਖਦੀ। ਅੱਜ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਉਹਦੀ ਲਾਹ ਪੱਤ ਕਰਤੀ। ਉਹਦਾ ਚਿੱਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਖੇ ਮੈਂ ਭਾਵੇਂ ਕਮਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰਾ ਘਰ ਸਾਂਭਦੀ ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਖਾਵੰਦ ਦੀ ਕਮਾਈ 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਰਾ ਘਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਮਜ਼ੋਰ ਚਿੱਤ ਜੁਅਰੱਤ ਕਿਥੋਂ ਕਰੇ ?

ਬੇਬੇ ਅੱਜ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਗਈ ਸੀ, ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਉਣ। ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਚੰਨੋ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਸੱਦ ਲਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਪੰਡਤ ਦੇ ਹੋ ਤੁਰੀਆਂ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਦੇ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਸ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉਹਦਾ ਘਰ ਸੀ। ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਬਈ ਸਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੀ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਇਥੇ। ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਤਾਂ ਝਕਦਿਆਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਦੁਪੱਟਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਚੰਨੋ ਕਹਿੰਦੀ, " ਵੇਖੀ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਆਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹੋਰ ਲੋਹੜਾ ਆ ਜੇ।"

" ਲੈ," ਚੰਨੋ ਨੇ ਟਾਲਿਆ," ਆਖਦੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਈ ਹੈ ਭਲਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ, ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਆਵਦੀ ਕਾਣ ਮਾਰੂਗੀ।"

ਮਸਾ ਜਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਵਾਰੀ ਆਈ। ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸੀ ਤਰੀਕ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਕਾਂਟੇ ਜਿਹੇ ਵਾਹ ਲਏ ਤੇ ਗੰਜ 'ਚ ਨਹੁੰ ਮਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਚਾਰੀ ਜਸਬੀਰ ਨੂੰ ਆਵਦਾ ਕਾਲਜਾ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਜਾਪਿਆ। ਫੇਰ ਪੰਡਤ ਜੀ ਨੇ ਡੂੰਘੀ ਤੱਕਣੀ ਨਾਲ ਉਹ ਚਿਹਰਾ ਟੋਹਿਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਤੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ 'ਚ ਤੇਰੀ ਬਹੁਤੀ ਪੁੱਛ ਦੱਸ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂ ਬੀਬੀ ਠੀਕ ਹੈ ਨਾਂ ?"

ਉਹਦੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਚੰਨੋ ਬੁੜਕ ਪਈ, "ਹਾਂ ਜੀ, ਇਹੋ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਅੰਤਰਯਾਮੀਆਂ ਆਗੂ ਮਰਜ਼ ਬੁੱਝ ਲਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਤੋੜ ਕੱਢੋ। " ਜਸਬੀਰ ਸਾਰੀ ਖੇਡ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਗੋਲਕ ਮੂਹਰੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝ ਚੰਨੋ ਰੁਪਏ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਤੁੰਨ ਦਿੱਤੇ। ਅਖੀਰ ਪੰਡਤ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਾਹੀ ਫੁਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।" ਮੇਰੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ੁੱਕਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਣੀ ਬੁੜੀ ਨੂੰ ਖੀਰ ਖਵਾਓ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। "

ਚੰਨੋ ਨੇ ਫਿਕਰ ਜਤਾਇਆ, " ਐਸੇ ਬੁੜੀ ਨੂੰ ਕਾਣਾ ਕਰ ਲੈਂਨੇ ਹਾਂ,ਬਥੇਰਾ ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਣੀ ਕਿਥੋਂ ਭਾਲਦੇ ਫਿਰਾਂਗੇ। " ਪੰਡਤ ਜੀ ਮੁਸਕਰਾ ਪਏ।

" ਅੱਗੇ ਹੀ ਰਾਹੂ, ਸ਼ਨਿੱਚਰ ਦੇ ਮੋਢਿਆ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਨਾ ਦਿਓ। ਬਸ ਠੰਡ ਰੱਖੋ, ਹਾਥੀ ਬੋਹੜ ਹੇਠਾਂ ਆਇਆ ਕਿ ਆਇਆ।"

ਘਰ ਮੁੜਦਿਆਂ ਜਸਬੀਰ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਚੱਕ ਥਲ ਮੱਚੀ ਪਈ ਸੀ। ਜੇ ਘਰ ਦੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹੋਏ ਤਾਂ ਪਰਲੋ ਆਜੂਗੀ। ਕਿਹੜਾ ਬਹਾਨਾ ਸਰੂ ? ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾਉਣ ਜੋਗੇ ਹਨ। ਬੇਬੇ ਨੇ ਤਾਂ ਦਾਅ ਲਗਦਿਆਂ ਗੁੱਤਨੀ ਪੁੱਟ ਸੁੱਟਣੀ ਹੈ। ਉਹੋ ਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਚੰਨੋ ਤਾ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਮੁੜ ਗਈ, ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਬੇਬੇ ਨੇ ਚਲਾਵੀਂ ਗੱਲ ਮਾਰੀ, " ਨਾ ਕਿਥੇ ਮਰੀ ਸੀ। ? ਮੈਂ ਘਰੋਂ ਕੀ ਗਈ,ਤੇਰੀਆਂ ਤਾਂ ਵਾਗਾਂ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈਆਂ। ਕੋਈ ਸੰਗ ਸ਼ਰਮ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ? ਗੱਲ ਵਿਗੜਦੀ ਵੇਖ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਚੰਨੋ ਦੀ ਜਿਠਾਣੀ ਢਿੱਲੀ ਸੀ, ਸੋ ਪਤਾ ਲੈਣ ਗਈ ਸੀ। ਬੇਬੇ ਫੇਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ " ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੇਰੀਆਂ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਈਆਂ ਸਹੇੜ ਲਈਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਫੱਟ ਵੱਜਣਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਤੂੰ ਕਾਹਦੀ ਦਾਰੂ ਬਣੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈਂ ? ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪ ਬੀਮਾਰ ਹੈਂ।" ਵਿਚਾਰੀ ਜਸਬੀਰ ਅੰਦਰ ਆ ਨਾਲੇ ਅੰਖਾਂ ਪੂੰਝੇ ਤੇ ਨਾਲੇ ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਕਰੇ।

ਚੰਨੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਆਲੀ ਨੂੰ ਆਖ ਕਾਣੀ ਬੁੜੀ ਲੱਭ ਲਈ ਸੀ। ਕਰਦਿਆਂ ਕਰੌਂਦਿਆਂ ਸ਼ੁੱਕਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰੀ ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਜੇਰਾ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਖੀਰ ਧਰਨ ਦਾ। ਫੇਰ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਚਲੋ ਖੀਰ ਖਾਣ ਦੀ ਦੇਰ ਹੈ, ਬੁੜੀ ਨੇ ਚੁੱਪ ਸਾਧ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਬੋਲ ਲੈਣ ਦੇ ਜਿਹੜਾ ਦੋ ਘੜੀ ਬੋਲਦੀ ਹੈ। ਔਖੀ ਸੁਖਾਲੀ ਨੇ ਖੀਰ ਚਾੜ੍ਹ ਹੀ ਲਈ। ਬਣਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਡੱਬੇ 'ਚ ਕਾਣੀ ਬੁੱਢੀ ਜੋਗੀ ਲਾਹਮ ਕੀਤੀ ਫੇਰ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਗਈ।

ਬੇਬੇ ਨੇ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਪੁੱਛਿਆ , ' ਹੇਖਾਂ, ਖੀਰ ਕਿਉਂ ? ਅੱਜ ਤੇਰੇ ਪਿਓ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੈ ? ਵੱਡੀ ਚੌਧਰਾਣੀ। ਪੁੱਛਣ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ। " ਦਿਲ 'ਚ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਵੀ ਭਾਜੀ ਮੋੜੀ" ਹੀ ਸਿਆਪਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਖੀਰ ਮੈਂ ਸਿਰ 'ਚ ਮਾਰਨੀ ਸੀ। " ਪਰ ਉੱਤੋਂ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਇਹੋ ਹੀ ਹੀ ਕਿਹਾ, " ਬੇਬੇ, ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਣੇ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੁੱਧ ਵਾਧੂ ਸੀ ਸੋ ਧਰ ਤੀ। ਆਪਾਂ ਕਿਹੜਾ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਗਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪੋਹ ਮਾਘ ਦੀ ਖਾਧੀ ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

ਰੱਬ-ਰੱਬ ਕਰਦਿਆਂ ਚੰਨੋ ਆ ਗਈ, ਬੁੜੀ ਮਗਰਲੀ ਗਲੀ 'ਚ ਖੜੀ ਕਰ ਆਂਦੀ। ਅੰਦਰ ਆ ਉਹਨੇ ਧਾਹ ਜੱਫੀ ਮਾਸੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਾਈ। ਬੇਬੇ ਸੋਚੇ ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਇਹ ਤੋਂ ਸਾਸਰੀਕਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਰਿਆ, ਅੱਜ ਖਵਨੀ ? ਚੰਨੋ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗੁੱਝਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਚੰਨੋ ਲੱਗੀ ਬੇਬੇ ਨਾਲ ਉਰਲੀਆਂ ਪਰਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਮਗਰਲੇ ਬਾਰ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਲਈ। ਬੁੜੀ ਕਾਲੇ ਸ਼ਾਲ 'ਚ ਕੱਠੀ ਹੋਈ ਬੈਠੀ ਸੀ, ਜਸਬੀਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਉੱਠ ਖੜੀ ਹੋਈ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਪੰਡਤ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਮੰਤਰ ਪੜ੍ਹ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਖੀਰ ਪਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬੁੜੀ ਖਵਨੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖੀ ਸੀ, ਇਕ ਉਹ ਬੁੜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਅੱਖੋਂ ਦੀਂਹਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਬੜਿਆਂ ਆਂਗੂ ਖਾਣ ਲੱਗੀ ਤੇ ਦੋ ਛੁਹਾਰੇ ਸਾਬਤੇ ਲੰਘਾ ਗਈ। ਬੱਸ, ਆ ਗਿਆ ਹੱਥੂ। ਉਹਦਾ ਤਾਂ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈ ਗਈ।

ਅੰਦਰ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਆਈ ਤੇ ਬੇਬੇ ਉਹਨੂੰ ਲੱਭਦੀ ਫਿਰੇ, " ਖਵਨੀ ਕਿਥੇ ਉੱਜੜੀ ਹੈ ? ਮੂੰਹ 'ਚ ਆਖਦੀ ਫਿਰੇ ਜਸਬੀਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਪਾਣੀ ਵੇਖ ਪੁੱਛੀ, " ਕਿੱਧਰ ਚੱਲੀ ਹੈਂ। ਭੈਣ ਘਰ ਆਈ ਤੂੰ ਕਿਹੜੇ ਤੋਰੇ ਫੇਰੇ 'ਤੇ ਹੈਂ ? ਉਹ ਵਿਚਾਰੀ ਡਰ ਨਾਲ ਪੀਲੀ ਪੈ ਗਈ ਤੇ ਬਾਹਰ ਪਾਣੀ ਲੈ ਤੁਰੀ। ਸੋਚੇ ਜੇ ਕਾਣੀ ਬੁੜੀ ਬੀਤ ਗਈ ਤਾਂ ਕੀ ਬਣੂੰ?

ਚੰਨੋ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਦੁਬੱਲੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ, " ਬੇਬੇ ਜੀ ਰਹਿਣ ਦਿਓ, ਕਿਥੇ ਚੱਲੇ ਓ ? ਨਾ ਜੀ ਬੇਬੇ ਕਿਥੇ ਚਲੇ। ਮਗਰੇ ਗਈ। ਜਾ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਬੁੜੀ ਭੁੱਜੇ ਡਿੱਗੀ ਪਈ, ਜਸਬੀਰ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਲੇ ਡੱਬਾ, ਬੇਬੇ ਨੇ ਸਿਆਣ ਲਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਖੀਰ ਵੀ। ਬੱਸ ਹੁਣ ਕੀ ਖਹਿੜਾ ਛੁਟਣਾ ਸੀ ਜਸਬੀਰ ਦਾ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਸਵੀਰ ਗੁਨਾਹਗਾਰਾਂ ਆਗੂ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਵੜੀ ਸੀ। ਜਸਬੀਰ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ, ਭਰਾ ਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੇ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ " ਆਹ ਵੇਖੋ ਇਹਦੇ ਲੱਛਣ ਫੱਫੇ ਕੁਟਣੀ ਦੇ । ਕੁਝ ਪਾ ਕੇ ਖੀਰ 'ਚ ਮੈਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਬਚਾਲੀ, ਉਹ ਵਿਚਾਰੀ ਬੁੜੀ ਬੁੜਕ ਗੀ ਸੀ ਜੇ ਨਾ ਜਾਂਦੀ ਮੈਂ ਤੇ ਨਾ ਘੱਲਦੀ ਗੁਆਢੀਆਂ ਦਾ ਬਿੱਕੂ ਡਾਕਟਰ ਦੇ। ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪਾਪ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ। " ਅੱਜ ਜ਼ਬਾਨ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਰੇ ਅਗਲੇ ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਰਹੀ । ਚੰਨੋ ਪੰਡਤ ਦੇ ਗੱਲ ਪੈਣ ਗਈ ਤਾਂ ਅੱਗੋ ਉਹਨੈ ਕਿਹਾ " ਉਪਾਅ ਗਲਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਲ 6.29 ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਰਾਹੂ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰ ਨੂੰ ਪੂਛੋਂ ਫੜ ਕੇ ਠਾਹ ਲਾਹਿਆ ਤੇ ਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਤੇ ਮਾਇਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸੋਚਾਂ।"

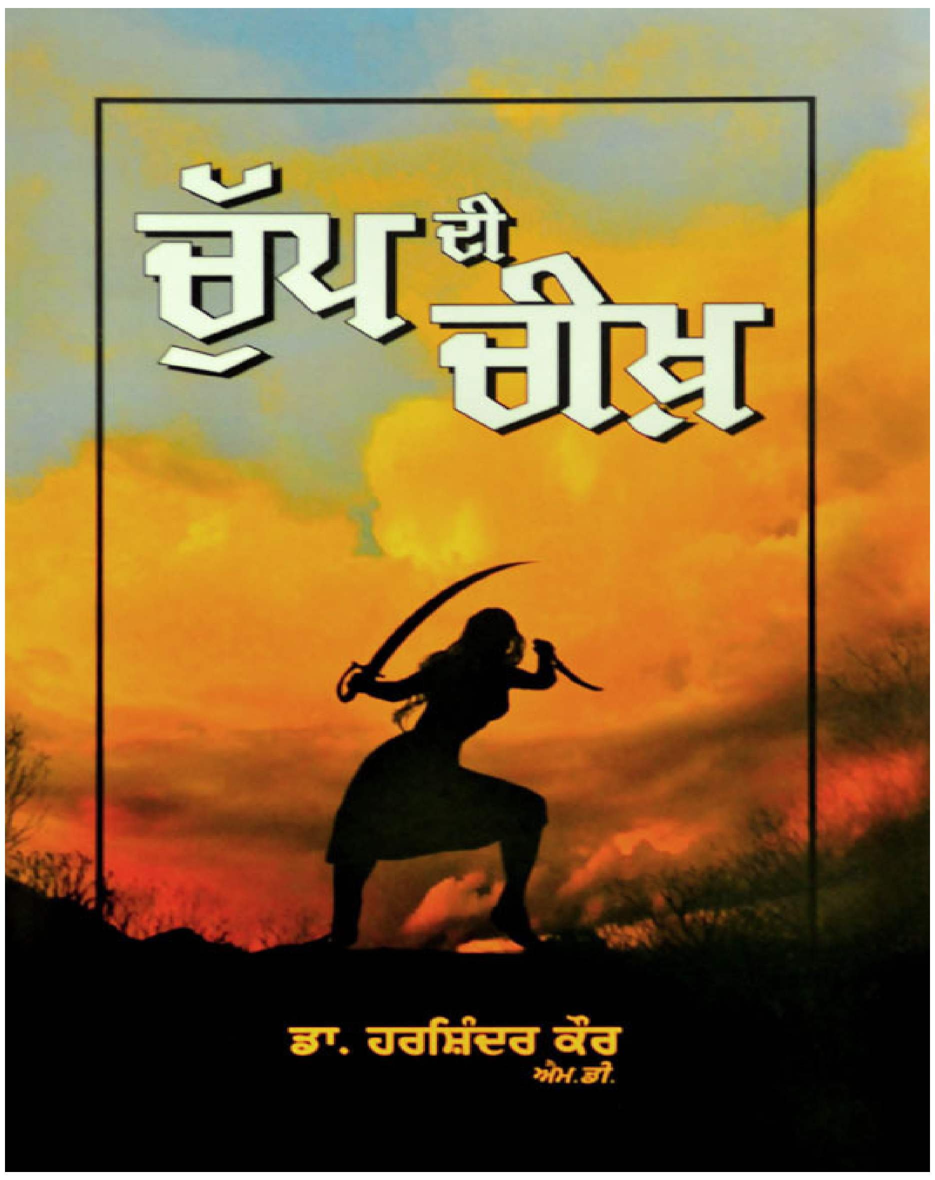

ਆਧੁਨਿਕ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ ਚੁੱਪ ਦੀ ਚੀਖ਼

ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਪਛਾਣਿਆ ਨਾਂ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਗਿਆਨ, ਬਾਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ, ਭਰੂਣ-ਹੱਤਿਆ, ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਰੋਗ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚੀਆਂ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। 'ਚੁੱਪ ਦੀ ਚੀਖ਼'।

ਪੰਨੇ 336, ਮੁੱਲ 200 ਰੁਪਏ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਚੁੱਪ ਦੀ ਚਿਖ਼ਾ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨ ਸਾਰ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ "ਚੁੱਪ ਦੀ ਚਿਖ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਨ ਹੋਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਦਨਾਕ ਚੀਖ਼ਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਹਾਲੇ ਵੀ ਚੀਖਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹਨ।"

ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ:- ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਬਾਲ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਓ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਨਰੜ ਦੇਣਾ; 'ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ' ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ; ਮੰਦਬੁੱਧੀ ਸਮਾਜ; ਹੋਦ ਚਿੱਲੜ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ; ਪਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਖ ਸਹਿੰਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ। ਸੱਤ-ਅੱਠ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਸੱਠ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਹੱਥ ਵੇਚ ਦੇਣਾ; ਭਰੂਣ-ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਰਹੇ ਭਿਆਨਕ ਖ਼ਤਰੇ; ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਦਸ਼ਾ, ਲੱਚਰ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਇਸਤਰੀ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਇਛਾਵਾਂ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੱਥ ਤੇ ਨਿੱਤ ਵੱਧ ਰਹੀ ਦਰਿੰਦਗੀ ਆਦਿ।

ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਧੀ ਦੇ ਜਨਮ ਸਾਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਏ ਸੋਗ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼; ਧੀ ਜੰਮਣ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਘ੍ਰਿਣਾ, ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰਿਆ ਵਰਤਾਰਾ, ਧੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਲਾ-ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਹਿਤ ਕੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ੁਲਮ-ਤਸ਼ੱਦਦ, ਦਾਜ-ਖਾਤਰ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਤੇ ਕਤਲ, ਨਿੱਕੀਆਂ ਬਾਲੜੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੁੱਢੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਿਹੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤੰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦੂਰ ਪਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਦੁੱਖ ਸਹਿੰਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਵੀ ਰੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਭਰੀ ਟਕੋਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ: "ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜਲ ਅਤੇ ਥਲ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੇ ਅਨੇਕ ਜਨੌਰਾਂ, ਪੰਛੀਆਂ ਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਇਨਸਾਨ, ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਹਿਸ਼ੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚਲੀਆਂ ਦਿਲ-ਕੰਬਾਊ ਅਸਲ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਆਰੰਭ ਲੇਖਿਕਾ ਵੱਲੋਂ ਰਚੀ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: 'ਨਾ ਤੁਰੋ ਮਰਨ ਮਾਰਗ 'ਤੇ'। ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਕਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਸਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਪਰ ਸੰਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ:-

ਉਸਤਾਦਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤਾਂ
ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦਾ, ਸਤਿ ਭੰਗ ਕੀਤੈ।
ਇਹ ਉਸਤਾਦ ਨਹੀਂ, ਬਲਾਤਕਾਰੀਏ ਨੇ।
ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਖਾ ਗਿਆ ਖੂਹ।
ਛੋਟੀ ਨੂੰ ਮਾਪੇ ਖਾ ਗਏ।
(ਪੰਨਾ 17-18)

ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਸਾਰ ਜਾਗਰੂਕ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕੀਆਂ ਬਾਲੜੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਦਈ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਵੀ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਲੈ ਚਲਦੀ ਹਾਂ। ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦਾਈ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਕਿਆਸ ਲਾਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ: ਲੈਲਾ ਵਿਲੀਅਮਸਨ ਤੇ ਜੋਜ਼ੇਫ ਬਰਡ ਸੈੱਲ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵੱਢੇ ਹੋਏ ਸਿਰ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਕਿ ਭੁੱਖਮਰੀ ਸਮੇਂ ਘਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੱਢ ਕੇ ਖਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਵ-ਜੰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।"

ਇਕ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਖੋਜਾਰਥੀ ਵਾਂਗ ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਕਰਕੇ ਤੱਥ-ਅੰਕੜੇ ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਭਾਵੇ ਲੇਖਿਕਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ, ਪੰਨਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਮਿਤੀ ਵੱਲ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਰੂਪ, "ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ ਆਫ ਨਾਰਥ ਅਮੈਰੀਕਨ ਇੰਡੀਅਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਸਕਾ ਵਿੱਚ ਨਵਜੰਮੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਫਸਾ ਕੇ ਮਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਚੀਕ ਨਾ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੇ। ਪੋਲਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵਜੰਮੀ ਬੱਚੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਅਮਰੀਕਨ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਨਵਜੰਮੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਸਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆਉਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ।" (ਪੰਨਾ-24) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੇਖਿਕਾ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਕਾਰਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟ ਰਹੀ ਸੰਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਸਤੰਬਰ 2007 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2008 ਤੱਕ ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਚਾਰਟ ਲਿਖ ਕੇ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਜਨਮ ਦਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸੁਘੜ ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ: "ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਟੀਕਾਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਮ ਚੁੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਹਜ਼ਾਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਸਿਰਫ 585 ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਟੀਕਾਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਭਾਵ ਕਿ ਵਿਤਕਰਾ ਜੰਮਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚਲੇ ਦਾਖਲੇ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਰ ਹਜ਼ਾਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਪਿੱਛੇ 309 ਤੋਂ 317 ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਘਟ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਿਵੇਂ ਝੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।" (ਪੰਨਾ-45) ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੁਝ ਧਰਵਾਸ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਕਈ ਜ਼ੁਲਮ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਮਾਸੂਮ ਬਾਲੜੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਕਾਮੁਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਸੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਕੋਝੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਪਰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਭੁੱਖ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਤਾਏ ਗਰੀਬ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਲੜੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਦੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਹਿੱਤ ਬੁੱਢੇ ਤੇ ਧਨੀਆਂ ਨਾਲ ਨਰੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਬਾਲੜੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਨਰਕ ਭੋਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਘੜ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਥਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। 'ਚੁੱਪ ਦੀ ਚੀਖ' ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਇਕ ਸਫਲ ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਜਾਗਰੂਕ ਖੋਜਾਰਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। "ਜਿਉਣ ਜੋਗਿਆ! ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲਦੀ ਹਾਂ" (ਪੰਨਾ 217-219) ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੈ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਅਤਿ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। "ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਾਂ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪਿਉਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਚੀਰ ਹਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।" (ਪੰਨਾ 217) 'ਚੁੱਪ ਦੀ ਚੀਖ਼' ਦੇ ਮੁਖੱਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿ "ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਨੇ ਸਿਹਤ ਗਿਆਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਗਿਆਨ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਬਾਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਜੋ ਕਾਰਜ ਉਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਊਰਜਾ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਤੇ ਦਲੇਰੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮ।" ਡਾ. ਹਰਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਦੇ ਹਨ।

ਨਾਟਕਕਾਰ ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਅਕਾਦਮੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਨਾਟਕ

ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਧਾ-ਸਮਰਪਿਤ, ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਾਟਕਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਨੇ 2016 ਦੇ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ-ਕਾਲ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਰੌਲ਼ੇ ਅਤੇ ਛਿੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਾ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਗਤਜੋਗ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਨਾਮਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ 1955 ਵਿਚ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਵੀ ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਨਾਮ-ਪਰਾਪਤ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇ 1962 ਵਿਚ ਨਾਟਕ-ਲੇਖਕ ਦੀ ਥਾਂ ਨਾਟਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨੇ ਗਏ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਕ ਦਹਾਕਾ ਮਗਰੋਂ 1972 ਵਿਚ ਆਲੋਚਕ ਜਾਂ ਗਲਪਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਨਾਟਕ-ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨੇ ਗਏ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਦੇਈਏ, ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ 62 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। 1973 ਵਿਚ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, 1984 ਵਿਚ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, 2003 ਵਿਚ ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਿੱਧੂ, 2006 ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਤੇ 2009 ਵਿਚ ਆਤਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਗਰੋਂ ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਛੇਵਾਂ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਵਾਦਵਿਵਾਦ ਛੇੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਾਟਕ ਵਿਧਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਨੇ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਢ, ਬਹੁਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਾਂਗ, ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਉਹਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵੀ ਛਪੇ। ਫੇਰ ਉਹ ਨਾਟਕ-ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਇਕ ਚਰਰਿਤ ਨਾਟਕ ਰਚਣ ਲਗਿਆ। 'ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ' ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ 'ਧਰਮ ਗੁਰੂ', 'ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ', 'ਮੇਦਨੀ', 'ਸ਼ਾਇਰੀ' ਤੇ 'ਕੱਲਰ' ਛਪੇ, ਹਰੇਕ ਨਾਟਕ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਮੰਚ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਉਹਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਾਟਕ ਅਜੇ ਛਾਪੇ ਦੇ ਜਾਮੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹ ਨਾਟਕਕਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ, ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਿਥਿਹਾਸ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਰਹੁ-ਰੀਤਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਉਹਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਅਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਦਕਾ ਉਹਦੇ ਨਾਟਕ ਇਕ-ਕਾਲੀ ਤੇ ਇਕ-ਸਮੱਸਿਆਈ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਨਾਟਕ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜੇ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਔਖੀ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ-ਭਰੀ ਆਖ ਕੇ ਹੱਥ ਪਾਉਣੋਂ ਟਲਦੇ ਹਨ। ਰਚਨਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਨਾਟਕ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਵਿਕਤਾ ਸਦਕਾ, ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਵੀ ਆਨੰਦ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਚ-ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਵੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨੇਕ ਕਾਵਿ-ਟੋਟੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਤੰਤਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਨਮਾਨੇ ਗਏ ਨਾਟਕ 'ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ' ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਚੰਨੋ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਕਿ ਉਹਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਮੁੰਡਾ ਪਲ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁੜੀ। ਇਕੱਲ ਵਿਚ ਉਹ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, "ਕੋਈ ਤਾਂ ਦੱਸੇ, ਕੋਈ ਤਾਂ ਦੱਸੇ/ ਮੇਰੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਕੇਹਾ ਮੋਤੀ/ ਬੂਰ ਪਿਆ ਹੈ ਤਨ ਦੀ ਟਾਹਣੀ, ਲਟ-ਲਟ ਬਲ਼ਦੀ ਜੋਤੀ, ਮੇਰੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਕੇਹਾ ਮੋਤੀ/ ਏਸ ਮੋਤੀ ਲਈ ਚੁੱਭੀਆਂ ਲਾਈਆਂ, ਦੇਹ ਸਰਾਂ ਵਿਚ ਧੋਤੀ, ਮੇਰੀ ਕੁੱਖ/ ਦੇਹੀ ਦੇ ਵਿਚ ਅੱਗ ਸੁਲਘਦੀ, ਅੱਗ ਹੈ ਇਹ ਅਨੋਖੀ, ਮੇਰੀ ਕੁੱਖ/ ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਜੂਹਾਂ ਗਾਹੀਆਂ, ਦਰ ਆਸ 'ਤੇ ਆ ਖਲੋਤੀ, ਮੇਰੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਕੇਹਾ ਮੋਤੀ! ਹਰ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੋਚਦਾ-ਚਿਤਵਦਾ, ਛਿਲਦਾ-ਤਰਾਸ਼ਦਾ ਅਤੇ ਇੱਛਤ ਨੁਹਾਰ ਨਾਲ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਾ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਉਹਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਚਿਤਵਣ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪੁਜਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਸੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਅਨੁਭਵ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਚ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਚਨਾ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਹਰ ਅਨੁਭਵੀ ਨਾਟਕਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੰਚੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਸਚੇਤ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਨਾਟਕ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੰਚ ਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸ਼ਨੀ ਤੇ ਸਰਵਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਕਸਰ ਹੀ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰਸ-ਰੰਗ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

'ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ' ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਅੰਕ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ-ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਝੋਲ਼ੀ ਭਰਨ ਵਾਲ਼ੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਲਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਚੇਲੀਆਂ ਮਾਤਾ ਦਾ ਮਹਿਮਾ-ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਹਿਮਾ-ਗਾਨ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤੇਜ਼, ਤਿੱਖਾ ਤੇ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੰਮੋਹਨ ਦਾ ਟੂਣੇਹਾਰਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਔਰਤ ਨੇ ਹੌਲ਼ੀ ਹੌਲ਼ੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜੇ-ਜੱਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਸੰਕੋਚਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਤਾਂਤਰਿਕ ਘੁਸਮੁਸੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾਉਣ ਵਾਲ਼ੇ ਇਸ ਤਾਂਤਰਿਕੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਆਖ਼ਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਤਾ ਦੀ ਕੀਲ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਹ ਉਪੱਦਰ ਕਰਨ ਤੇ ਪਾਪ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਠਕ ਸ਼ੁਰੂ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਤ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੀਆਂ, ਸਿਰ ਫੇਰ ਕੇ ਖੇਡਦੀਆਂ ਤੇ ਸੰਮੋਹਿਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਹੀ ਡੂੰਘੀਆਂ ਉੱਤਰਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਤ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਕਾਰ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫੇਰ ਉਹਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ "ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਰਬਾਰ, ਭਰਦੀ ਝੋਲ਼ੀ, ਜੋਤਾਂ ਜਗਦੀਆਂ ਮਾਤਾ ਦੇਵੇ ਲਾਲ, ਜੋਤਾਂ ਜਗਦੀਆਂ ਸ਼ਿਵ ਹੀ ਮਾਲਕ, ਸ਼ਿਵ ਹੀ ਮਾਲਕ ਮਾਤਾ ਮਾਤਾ ਮਾਤਾ ਮਾਤਾਮਾਤਾ ਮੇਰੀ ਝੋਲ ਭਰੇਗੀ ਪੁੱਤ ਜੰਮਾਂਗੀ, ਪੁੱਤ ਜੰਮਾਂਗੀ ਮਾਤਾ ਮਾਤਾ ਮਾਤਾ ਮਾਤਾ ਦੇ ਟੂਣੇਹਾਰੇ ਬੋਲ ਗੂੰਜਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਸਹਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਧੁਨੀ ਸਿਰਜ ਸਕਣਾ ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਲਮ-ਕਲਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨਾਟਕ ਪੁਰਸ਼-ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਧੀ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਕਦਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਾਟਕਕਾਰ ਧੀ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਦੀ ਜੜ ਵੀ "ਘਰ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਿਸਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਗੌਰਵ ਕੁਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੁੱਤ ਦੀ ਅਸੀਮ ਕਦਰ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਦੇਖਦਾ-ਦਸਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਧੀਆਂ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਅਤੇ ਸਭ ਦੇ ਕੌੜੇ ਬੋਲ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਅੱਕੀ ਪਈ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਪੰਜਵੀਂ ਥਾਂ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਜਗੀਰ ਸਿਓਂ ਜੰਮਿਆ ਤੇ ਏਦਾਂ ਲੱਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਦੁਨੀਆ ਬਦਲ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੇ ਤੇ ਭੈਣੇ ਦਿਨ ਈ ਬਦਲ ਗਏ! ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਏਨਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਹੈ ਕਿ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖ਼ੁਦ "ਭੈਣਾਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਪਿਛੋਕੜ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵੀਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਹ ਤਰਲੇ-ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, "ਇਕ ਵੀਰ ਦੇਈਂ ਵੇ ਰੱਬਾ! ਨਾਟਕਕਾਰ ਚਿੱਟ-ਕੱਪੜੀਏ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਕਰ ਕੇ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਧੀ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ-ਪਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਅਖੌਤੀ ਮਾਤਾ ਤੇ ਉਹਦੀਆਂ ਕਾਲ-ਕਪੜੀਆਂ ਤਾਂਤਰਿਕੀ ਕਲਜੋਗਣਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤੇ ਚੁਰਾਹੇ ਵਿਚ ਪਰਾਏ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਬਲੀ ਦਾ ਲਹੂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੋਲ ਕੇ ਕੀਤੇ ਰੱਤ-ਇਸ਼ਨਾਨ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਭਿਆਨਕ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਕਾਰਾ ਦਸਦਾ ਹੈ। ਅਜੀਬ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕਾਤਿਲ ਭੂਮਿਕਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਅੰਧਕਾਰੀ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹੂਬਹੂ ਉਹੋ ਕਾਤਿਲ ਭੂਮਿਕਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ, ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਤੇ ਸਭਿਅਕ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲ਼ੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਉੱਚ-ਜੋਗਤਾ ਪਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਤਲਗਾਹ ਵਿਚ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਤੀਤਮੁਖੀ ਤਾਂਤਰਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸੋਝੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਆਧੁਨਿਕ ਡਾਕਟਰ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਦਾਤਰ ਫੜੀਂ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਖਲੋਤੇ ਹੋਏ ਹਨ! ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਡਰਾਉਣੀਆਂ ਰਹੁ-ਰੀਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਅਲਟਰਾਸਾਊਂਡ ਤੇ ਐਮ ਆਰ ਆਈ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਆ ਖਲੋਂਦੀਆਂ ਹਨ! ਪੁੱਤਰ-ਮੋਹ ਅਤੇ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਿਛੋਂ ਧੀ-ਹੱਤਿਆ ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਾਰੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੌਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਡੇ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਵਾਪਰਦੇ ਤੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦੇ ਹਨ। ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦੀ ਨਵੇਕਲਤਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਤੀਤ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਪਸਾਰ ਵਿਚ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਫ਼ੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੰਗੇ-ਚਿੱਟੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਨੇ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾਟਕ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਉਹਦੇ ਨਾਟਕ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿਚਲਾ ਵੇਰਵਾ ਉਹਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕੀ ਨੀਝ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਭਲੀਭਾਂਤ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਹਦੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਤਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ, ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵੀ ਆਮ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਾ ਲੰਮਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਤੇ ਛੋਟੇ ਵਾਕ ਅਭਿਨੇਤਾ-ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਲਈ ਚੇਤੇ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਸੌਖੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 'ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ' ਨੂੰ ਨੀਤਾ ਮਹਿੰਦਰਾ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜਾਹ ਵਾਰ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕੋਈ ਤੀਹ ਵਾਰ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਇਹ ਨਾਟਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਨੂੰ 'ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ' ਵਰਗੀ ਸਮਾਜਮੁਖੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇ ਇਸ ਰਚਨਾ ਸਦਕਾ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਕਲਮ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਉਹੋ ਟਕਸਾਲੀ ਦੁਆ, "ਖ਼ੁਦਾ ਕਰੇ ਜ਼ੋਰ-ਏ-ਕਲਮ ਔਰ ਜ਼ਿਆਦਾ!

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਉਲਝਣਾਂ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਗੁੰਝਲਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੇਨਈ ਵਿਖੇ ਨੌਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੂੰ ਛੁਰੇ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆਰਵ੍ਹੀਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾ ਇੱਕ ਪੰਜ-ਛੇ ਸਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਗੁਸਲਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਈ। ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਘਰ ਨਾ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁੜ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਗੁਸਲਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਸਦਮੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਵੇਲੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਢਾਂਚਾ ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹਿੱਤ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 65 ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਸਾਡੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਹਿੱਤ ਵਿਉਂਤਣਾ ਅਤੇ ਢਾਲਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਪੱਖੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਡਾ. ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਡਾ. ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਯੂਰਪ, ਕੈਨੇਡਾ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਕਿੱਤਾ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਓਨਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਿਲੇਬਸ ਭਾਰਾ ਤੇ ਰੁੱਖਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਢਾਲਦੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੌਚਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਟਕਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਲੇਬਸ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਸੌਖ ਮੁਤਾਬਕ ਪੜ੍ਹਾ ਸਕਣ। ਅਕਾਊ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਉੱਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦਬਾਅ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ ਜਾਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਲਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਪੇ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਗ਼ਰੀਬ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਤੇਜਿਤ ਹੋ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਮਾਪੇ, ਅਧਿਆਪਕ, ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਵਿਭਾਗ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਨਾ ਵਾਪਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਸਾਰਥਕ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਨੌਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਨੇ-ਬਹਾਨੇ ਚਿੜਾਉਣ ਕਾਰਨ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਚਿੜਚਿੜਾਪਣ ਇੰਨਾ ਵਧ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਆਪਕਾ ਦੇ ਕਮੀਜ਼ ਦੇ ਗਲਾਵੇਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੂੰ ਉਸ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਛੁਡਵਾਇਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਫਿਰ ਉਹੀ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਆਮ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਘਰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਜਾਣੂ ਇੱਕ ਸੁਹਿਰਦ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਖ਼ੁਦ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਕਾਰਕੁਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਧਿਆਪਕ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਵਾਂ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਮੈਂ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਸਕੂਲ ਪੁੱਜਾ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇੰਚਾਰਜ, ਹੋਰ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜ ਕੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵੀ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਰਨ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਕੋਲ ਲਿਆ ਕੇ ਇਲਾਜ ਆਰੰਭ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਲੜਕੀ ਅਨੀਮਕ ਸੀ। ਡਾਕਟਰੀ ਨਿਰਣੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਚਿੜਚਿੜਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਲਾਜ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਆਦਿ ਦਾ ਖਰਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਦੋਂ ਲੜਕੀ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨੌਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੜਕੀ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰ ਜਾਵੇ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਚਾਰਜ ਫਿਰ ਉਹੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਹੀ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਰੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਕੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਲੜਕੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ

ਖ਼ੌਫ਼ਜ਼ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਨਾਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭਰਮ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਚਿੰਤਕ ਸੂਜ਼ੈਨ ਸੌਂਟੈਗ ਨੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਫ਼ੋਟੋਗ੍ਰਾਫ਼ੀ ਸੰਬੰਧੀ ਲਿਖਿਆ ਕਿ 'ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮੂਲ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੱਖ-ਬੋਧ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ; ਅਸੀਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਦਰਸ਼ਕ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤ੍ਰਾਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹਾਂ। ਪਰਦੇ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਦਰਸ਼ਕ ਮਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੀ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਇਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ' ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਹਵਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।' ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਂ? ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਰਗੀ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਤੇ ਆਪਾਂ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਕਿ ਪੀੜਤ ਕੋਈ 'ਹੋਰ' ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ 'ਖ਼ੁਦ' ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਾਂ? ਉਨਾਓ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੀਆਂ ਨਿੱਤ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਸਾਡਾ ਇਹੋ ਵਤੀਰਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਕੀ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਖ਼ੌਫ਼ਜ਼ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਆਪਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ? ਅਤੇ ਕੀ ਆਪਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਾਂ?

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੀਆਂ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਕਰੂਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੇਖਦੇ-ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਸ ਦਮ-ਘੋਟੂ ਅਤੇ ਖ਼ੌਫ਼ਜ਼ਦਾ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਸਾਡੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾਂ ਕੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ? ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ? ਜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਉਂ?

ਅੱਜ ਦੇ ਅਮਾਨਵੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਜਿਹਾ ਸਾਵਾਂ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜੀਏ, ਜਿੱਥੇ ਲਿੰਗੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਰ ਸਕੇ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬਰਾਬਰ ਵਿਚਰ ਸਕਣ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨ ਦੀ ਸਪੇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਮਾਂਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਫੋਕੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜਦ ਕੋਈ ਪੇਪਰ/ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਾਗ਼ਜ਼-ਪੱਤਰ ਬਣਾਉਣ ਆਦਿ ਲਈ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਵਿਆਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਵਿਚਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਸਕੀਆਂ? ਇਹ ਗੱਲ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮਰਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਪਰ ਕਿਉਂ ਨਿਰਭਰ ਹਨ? ਮੇਰਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਹਿੰਮਤ 'ਇਕੱਲੇ' ਵਿਚਰਨ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਅਨੁਰਾਧਾ ਬੇਨੀਵਾਲ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੇਰਾ ਬਰਾਂਡ' ਵਿਚ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਇਕ ਇਕੱਲੀ ਬੇਮਤਲਬ, ਬੇਫ਼ਿਕਰ, ਬੇਵਕਤ ਫਿਰਦੀ ਕੁੜੀ ਵਿਚ ਇਕ ਅਲੱਗ ਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਲੱਗ ਜਿਹਾ ਸਾਹਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਹਸ ਜੋ ਕਿਸੇ (ਪਿਤਾ, ਭਰਾ, ਪਤੀ) ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਨਿਕਲਣ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਛੁਪ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਹਸ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਘਬਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਹਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।'

ਜਦ ਕੋਈ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਉੱਪਰ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਹੋਰ ਕੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਪਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਹੋ-ਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਘਟ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਜਦੋਂਕਿ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦ ਤੱਕ ਕੁੜੀਆਂ ਇਕੱਲੀਆਂ ਆਪਣੇ ਦਮ 'ਤੇ ਵਿਚਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦੀਆਂ, ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਮਾਪਿਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਮੈਂ ਬੀਏ (ਆਨਰਜ਼) ਕਰ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਮੈਡਮ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ: 'ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਬੱਸ ਵਿਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਵੋਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਛੇੜਖ਼ਾਨੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਦੇਵੋ ਕਿ 'ਬੰਦਾ ਬਣ ਜਾ, ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਬਣਾ ਦੇਊਂ'।' ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੱਸ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਵੀ ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਅਤੇ ਬੇਫ਼ਿਕਰ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਨ ਲੱਗੀ।

ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਆਪ ਲੜਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜੇ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਕਿਸੇ ਛੇੜਛਾੜ ਲਈ 'ਚੁੱਪ' ਧਾਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਚੁੱਪ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਗੋਂ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਾਬਿਤ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਜਦ ਕਿਸੇ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਮਾਨਵੀ ਮਾਹੌਲ ਦੇ ਵਧਣ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਮਾਜ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਤਾਇਆ ਜੀ ਇਕ ਸਮੇਂ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤਬਦੀਲੀ ਵੇਖਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਝੱਟ ਮੇਰੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਇਹ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਮਝ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੇਰੀ ਹਿੰਮਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਸਗੋਂ ਮੇਰੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਬਾਰੇ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋ ਕੇ ਸੋਚਣ, ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਆਪ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਸਕੂਲ ਤੇ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਬਿਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਵਿਕਾਸ ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਰਨ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਮਾਹੌਲ ਵਧੇਰੇ ਸਹਿਜਤਾ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇੰਡੋ ਤਿੱਬਤੀਅਨ ਬਾਰਡਰ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਾਂਡਰ ਕਰੁਣਾਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ-ਅਹੁਦੇ ਉੱਪਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਔਰਤ ਵੀ ਮਰਦ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ 'ਇਕ ਅਫ਼ਸਰ' ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 'ਇਕ ਨਾਰੀ-ਦੇਹ' ਹੀ ਹੈ। ਕਰੁਣਾਜੀਤ ਕੌਰ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਉਹ ਵਰਦੀ ਪਹਿਨਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ 'ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਔਰਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਅਫ਼ਸਰ' ਸਮਝਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਵਰਦੀ ਪਹਿਨ ਕੇ 'ਜੈਂਡਰਲੈਸ' ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਮਾਜ ਨੇ ਔਰਤ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਇਕ ਭੋਗਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਦਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਔਰਤਾਂ/ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਅਧੀਨਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਮਾਨਵੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਕਿਧਰੇ ਗੁਆਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਗਈ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ, ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਨਾਲ ਹੋਏ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਮਾਨਵੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖ-ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਡਾ ਖ਼ੂਨ ਖੌਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਉੱਪਰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਵਿਚਰਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੰਗੇ-ਮਾੜੇ ਪੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਸਮਾਜ ਸਹਿਜਤਾ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਵਿਗਸਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਚੰਗਾ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਗੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਦੇ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਇਹ 'ਸੜੀ ਹੋਈ ਲਾਸ਼' ਕਿਸੇ ਸਾਡੇ ਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧੀਆਂ, ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਆਈਲੈੱਟਸ ਦੇ ਬੈਂਡ

ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਕਰੀਅਰ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਦਾ ਸੈਮੀਨਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਹੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਬੌਧਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਚੁਣਨ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਲਗਾਉਣ ਆਏ ਸਰੋਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਸੁਨਹਿਰਾ ਭਵਿੱਖ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਸਵਾਲ/ਜਵਾਬ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਰੋਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਯੂਪੀਐੱਸਸੀ ਦੇ ਆਈਏਐੱਸ ਅਤੇ ਪੀਸੀਐੱਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਲਰਕ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਤਿਆਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਬੰਧੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰੋਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ ਹੋਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਝ ਲੜਕੇ ਚੁੱਪ ਸਨ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਤਕੜਾ ਹੈ ਭਾਵ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਨੇ ਬੜਾ ਹੀ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਭ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ-ਲਿਖਾਈ ਵਿਚ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਆਈਲੈੱਟਸ (ਆਇਲਜ਼) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਭਾਵ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬੈਂਡ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਿਸੇ ਪੀਆਰ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹੁਣ ਸਭ ਚੁੱਪ ਸਨ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਧਨਾਢ ਲੋਕ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੱਲ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਪਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਮਗਰ ਚੰਗੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਜਾਂ ਪੱਕੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ 'ਤਾੜੀ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੱਜਦੀ' ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੀਆਂ ਧੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪਛੜੀ ਸੋਚ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਪੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹੀ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈਲੈੱਟਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਲੜਕਾ ਭਾਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖ਼ਰਚਾ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦਾਜ-ਦਹੇਜ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਦਾਜ ਦੀ ਥਾਂ ਆਈਲੈੱਟਸ ਦੇ ਬੈਂਡਾਂ ਅਤੇ ਵਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਰਚੇ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਵਧੇਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਮਗਰ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋਰਨ 'ਚ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਡਰੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਫ਼ਿਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਵਰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਲਈ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਆਈਲੈੱਟਸ ਦੇ ਬੈਂਡਾਂ ਨੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਜਾਤਪਾਤ ਅਤੇ ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਝੰਜਟ ਨੂੰ ਵੀ ਲਗਭਗ ਮੁਕਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚਲਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਮਕ-ਦਮਕ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ

ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਹਰਿਆਲੀ, ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਚੰਗੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਵਾਲੇ ਖਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਸ ਵਿਚ ਵੱਸ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੀਣਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ, ਉੱਚੇ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਖ ਦੀ ਥਾਂ ਹੀਣ ਭਾਵ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਗਲਰਾਂ, ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ, ਲੋਟੂਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਬਣ ਗਈ, ਇਸ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾੜੀ ਆਰਥਿਕਤਾ, ਡੁੱਬ ਰਹੀ ਕਿਸਾਨੀ, ਢਹਿ ਰਿਹਾ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਮੰਦਰ, ਨਿੱਘਰ ਰਹੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕੀਮਤਾਂ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਲਿਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੇਤਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਰਗ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਮੂਹ ਜਨ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਬਦਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਏ?

ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਇਕੱਲੀ ਧਿਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਦਸ਼ਾ, ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਲੋਚਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਯੋਗ ਧੰਦਾ ਖੇਤੀ, ਉਸਦਾ ਫੈਲਾਓ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ, ਇਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਸੀ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਰੀਦਣ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪਨਪਣ ਅਤੇ ਵਿਗਸਣ ਦਾ ਮੂਲ ਸੋਮਾ ਖੇਤੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਤਣਾਅ ਵਧਣ ਲੱਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਡੀਲ ਡੌਲ ਅਤੇ ਜੁੱਸੇ ਕਰਕੇ ਫ਼ੌਜ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖੇਤੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤੇ ਦੂਜਾ ਨੌਕਰੀ ਵਾਲੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਕੋਲ ਕੀ ਰਾਹ ਬਚਦਾ ਸੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਖੇਤੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ

ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਨ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਲੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੂਸਰਾ ਰਸਤਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਉਹ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਿਜਰਤ ਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸਨ ਇਕ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸੀਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਘੁੰਮ ਕੇ ਆਏ ਕੁਝ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਣਾ। ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ, ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ, ਵੱਡੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀਣਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੱਠਵਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀ ਵਾਂਗ ਨਾਮ ਪਿੱਛੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਯੂਐੱਸਏ, ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਪ੍ਰਦਮਣ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ। ਇਹ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੱਡਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਲ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲਾਉਣ 'ਚ ਕਿੰਨੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਛੁਪੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚਮਕ ਅਤੇ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਹੀ ਦੇਖੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਿੱਤੇ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ ਬੱਸ ਇਕ ਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋ ਹੀ ਰਸਤੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ, ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਓ। ਇਹ ਰਸਤਾ ਦੂਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਚੁਣਿਆ ਤੇ ਇੰਜਨੀਅਰ, ਡਾਕਟਰ ਆਦਿ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਉਹ ਉੱਥੇ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੈਟਲ ਵੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀਣਭਾਵਨਾ ਜਗਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਮੋਟੀਆਂ ਚੈਨਾਂ, ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ੋਟੋਆਂ, ਵਧੀਆ ਬਰੈਂਡਿਡ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੱਜਣ ਲਈ ਧੂਹ ਪਾਉਣ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਆਉਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਵਿਦੇਸ਼ੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਾ ਹੁੰਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਚਮਕ ਤਾਂ ਦੇਖੀ ਪਰ ਉਸ ਚਮਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਘੰਟੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਜਫ਼ਰ ਜਾਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮ-ਧੰਦਿਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖਣਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਯੂਪੀ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਆਏ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਸਾਂਭ ਲਈ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਛੋਟੇ ਧੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਲੀ-ਕੂਚੀ, ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਣ ਲੱਗਿਆ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਅਤੇ ਵਿਹਲੜ ਲੋਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਨਾ ਫੜੀ। ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਬੀਏ ਪਾਸ ਨੌਜਵਾਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਗਰੀ ਡਿਪਲੋਮਾ ਹੋਲਡਰ, ਸਵੈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਭਾਵ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਹੁਨਰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੀਏ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈਲੈਟਸ ਵਰਗਾ ਪੇਪਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਜ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਆਈਲੈਟਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਕਿਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਭਾਵੇਂ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਪਰ ਇਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਬਣ ਸਕੀ। ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ, ਖੇਤੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸੈੱਸ ਕਰ ਕੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰੱਖਣ ਆਦਿ ਦਾ ਢੰਗ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਿੱਤੇ ਖੇਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਐੱਮਬੀਏ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਡਿਗਰੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸਾ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਆਦਰਸ਼ ਮੰਨ ਸਕਣ। ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀਣਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਦਿਖਾ ਸਕੇ। ਹਰ ਦੂਸਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ? ਜੇ ਬਚਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੇ ਜਾਓ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਗ੍ਹਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਐਸਾ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਨਾ ਲਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਉੱਥੇ ਬਾਰਬਰ (ਵਾਲ ਕੱਟਣ ਦੀ) ਸ਼ਾਪ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਉਂ ਹੀਣਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਧੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗ ਸ਼ਰਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਰਿਹਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ

ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਗ ਤੋਂ ਦੇਸ਼, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵੱਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਉਮੀਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਘੱਟ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਰਗ ਦਾ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਕੁਝ ਬੁਰੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਤਕ ਆਦਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਆਦਤ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਦਤ ਏਨੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਯੁੱਗ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲਾਹੇ ਤੇ ਫਾਹੇ ਹਨ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਅਤੇ ਫਾਹੇਵੰਦ (ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗ਼ਮੀ) ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਹਰੇਕ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਕਈ ਕਈ ਅਣਸੁਖਾਵੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰਸ਼ਾ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਮਤੀ ਅਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਤਾਂ ਇਸ ਖਾਈ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦਿਲ ਲੋਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਓਟ ਟਿਕਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਕੁਝ ਸੁਖਦਾਈ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭਲੇ-ਬੁਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੜਾਈ-ਝਗੜਿਆਂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ-ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਨਸ਼ਾ-ਪੱਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੰਦੇ ਦੀ ਉਮਰ ਹੀ ਘਟਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਹੱਸਦੇ-ਵੱਸਦੇ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪਿਓ ਹੱਥੋਂ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਹੱਥੋਂ ਪਿਓ ਦਾ ਕਤਲ ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹਨ-ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਤ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਵੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਦੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਅਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਇਸ ਰੋਕ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਮ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਦਸਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਭਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਟਾਹਰਾਂ ਵੀ ਬੁਹਤ ਪੜ੍ਹਨ/ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਘਰ ਦੀ ਉਸ ਸੁਆਣੀ ਵਰਗਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਘਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਬਨੇਰੇ ਤੋਂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਵਿਹੜੇ ਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਨੇਰੇ ਦਾ ਗੰਦ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਡਿੱਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤਾਂ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਨਸ਼ੇੜੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵਧਦੇਕ੍ਰਮ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ 2015 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੋ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨਸ਼ੇੜੀ ਪਾਏ ਗਏ। ਪੀਜੀਆਈ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 'ਏਸ਼ੀਅਨ ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਸਾਈਕੈਟਰੀ' ਮਾਰਚ 2018 ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 41 ਲੱਖ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 40 ਲੱਖ ਗੱਭਰੂ ਅਤੇ ਇਕ ਲੱਖ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 31 ਲੱਖ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇਕ ਲੱਖ ਔਰਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਆਦੀ ਹਨ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਨਵੇਂ 'ਏਅਰ ਫ਼ੋਰਸ ਵਨ' ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਕੀਤਾ ਉਦਘਾਟਨ, ਕਤਰ ਦੇ ਸ਼ਾਸ਼ਕ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ 'ਗਿਫ਼ਟ'

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਏਅਰ ਫ਼ੋਰਸ ਵਨ' ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਟੈਸਟ ਫ਼ਲਾਈਟ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਕਤਰ ਦੇ ਸ਼ਾਸ਼ਕ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੇਠ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਬੋਇੰਗ 747-8 ਆਈ. ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਦੇ ਰੰਗਾਂ- ਲਾਲ, ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਟੇਲ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਝੰਡਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਪਿਛਲੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਲਕੇ ਆਸਮਾਨੀ ਰੰਗ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭਗ ਦੁੱਗਣਾ ਵੱਡਾ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਨੇ 'ਜੁਆਇੰਟ ਬੇਸ ਐਂਡਰਿਊਜ਼' ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੋਇੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਕਤਰ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਅਮੀਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਿਲਕੁੱਲ ਨਵੇਂ 747 ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਕੋਈ ਆਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਤਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।'

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਵਾਂ 'ਏਅਰ ਫ਼ੋਰਸ ਵਨ' ਜਹਾਜ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ4 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਾਲ' ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਏਅਰ ਸ਼ੋਅ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੁਰਕੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਾਟੋ ਦੇ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸੇ ਨਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਗੇ।

ਦੁਬਈ ਦੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ 'ਚ ਬਦਲਿਆ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਟ੍ਰੈਂਡ, ਲੱਗਜ਼ਰੀ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਦੂਰੀ

ਦੁਬਈ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਦੁਬਈ ਦੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹੌਲ ਕਾਰਨ, ਭਾਰਤੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵੱਡੇ, ਮਹਿੰਗੇ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਦਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟੇ, ਸੁਰੱਖ਼ਿਅਤ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਜੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 2 ਮਿਲੀਅਨ ਦਿਰਾਹਮ (AED 2 ਮਿਲੀਅਨ) ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖਰੀਦਦਾਰ 1.2-1.5 ਮਿਲੀਅਨ ਦਿਰਾਹਮ (AED 1.2-1.5 ਮਿਲੀਅਨ) ਦੇ ਬਜਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਜ਼ੋਖਮ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਰਿਟਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਲੱਗਜ਼ਰੀ ਵਿਲਾ, ਪੈਂਟਹਾਊਸ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਛੋਟੇ, ਵਧੇਰੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਣ ਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੂਡੀਓ, 1BHK ਅਤੇ 2BHK ਵੱਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਰਿਟਰਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਰਤੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੁਬਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਗਰਮ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲੱਗਭਗ 23 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਦੁਬਈ ਆਪਣੇ ਵਧੀਆ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪਸੰਦੀਦਾ ਸਥਾਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਹੁਣ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਿਕਲਪ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ) 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਸੁਰੱਖ਼ਿਅਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੁੱਝ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਦੁਬਈ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਨਾਲੋਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਡਿਵੈੱਲਪਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਲਾਗਤ, ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿੱਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਰਕੀਟ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਰਨ 7 ਤੋਂ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਕ ਸੀ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਔਸਤਨ 5.5 ਤੋਂ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੁਬਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਹੁਣ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਪੂੰਜੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਪ੍ਰੌਪਰਟੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਿਜਾਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗਾਉਣਾ ਪਿਆ ਭਾਰੀ, ਇਰਾਨੀ ਗਾਇਕਾ ਨੂੰ 74 ਕੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

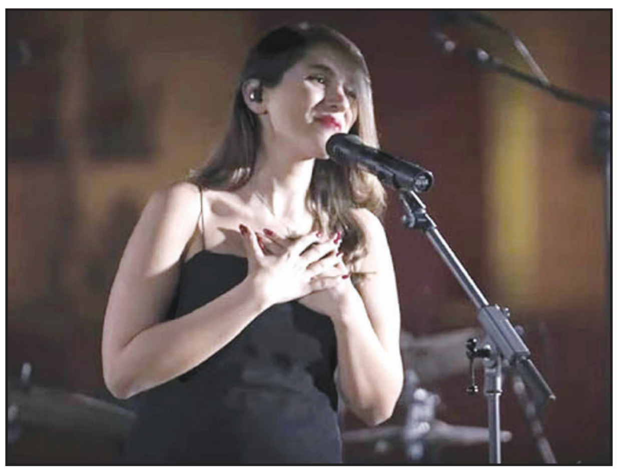

ਤਹਿਰਾਨ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਇਰਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇੱਕਾ ਅਤੇ ਕੰਪੋਜ਼ਰ ਪਰਸਤੂ ਅਹਿਮਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਕੰਸਰਟ ਦੌਰਾਨ ਹਿਜਾਬ ਨਾ ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲੀ ਡਰੈੱਸ ਪਹਿਨਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ 74 ਕੋੜੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਦਸੰਬਰ 2024 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ 29 ਸਾਲਾ ਪਰਸਤੂ ਨੇ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਕੰਸਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ 27 ਮਿੰਟ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਰਾਨ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਗੀਤ 'ਅੱਜ ਖ਼ੂਨੇ ਜਵਾਨਾਨੇ ਵਤਨ' ਗਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਰਫ਼ਾਰਮੈਂਸ ਦੌਰਾਨ ਪਰਸਤੂ ਨੇ ਹਿਜਾਬ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਸਲੀਵਲੇਸ ਡਰੈੱਸ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਟੀਮ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਰਾਨ ਦੇ ਕੋਮ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਾਇੱਕਾ 'ਤੇ 'ਅਸ਼ਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਸਤੂ ਨੂੰ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਟੀਮ ਦੇ 8 ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 74-74 ਕੋੜੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਾਇੱਕਾ 'ਤੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲਾਤਮਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਰਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਿਜਾਬ ਪਹਿਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਗਾਉਣ 'ਤਵੀ ਸਖਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਰਸਤੂ ਅਹਿਮਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 2022 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਹਿਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਸੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਈਰਾਨ ਵਿੱਚ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

.ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਐੱਲ.ਓ.ਸੀ. ਪਾਰ ਕਰ ਭਾਰਤ ਆ ਵੜਿਆ ਪਾਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ! ਫ਼ੌਜ ਨੇ 6 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਭੇਜਿਆ ਵਾਪਸ

ਕੁਪਵਾੜਾ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕੁਪਵਾੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ (ਐੱਲ.ਓ.ਸੀ.) ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਆਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ 6 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫ਼ੌਜ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਸਦ ਖਾਨ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਪਵਾੜਾ ਦੇ ਸਿਮਾਰੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਫ਼ੋਰਸਾਂ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਚਿਨਾਰ ਕੋਰ ਨੇ 'ਐੱਕਸ' 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਾਸੀ ਅਸਦ ਖਾਨ ਨੂੰ 18 ਜੂਨ 2026 ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫ਼ੌਜ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਅਸਦ ਖਾਨ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਦਮ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ, ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਿਆਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫ਼ੌਜ ਮੁਤਾਬਕ, 'ਅਸਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਪਸੀ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਉੱਚਤਮ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।'

1,70,00,000 ਦੇ ਹੀਰੇ ਦੀ ਚੋਰੀ ! ਅਸਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਨਕਲੀ ਹੀਰਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਸਿੰਗਾਪੁਰ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): 2 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਿਊਲਰੀ ਸਟੋਰ ਤੋਂ 235,000 ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਡਾਲਰ (182,000 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ) ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲਾ ਹੀਰਾ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲੀ ਹੀਰੇ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਹੀਰਾ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਪੁਲੀਸ ਫ਼ੋਰਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਤਕਰੀਬਨ 3.40 ਵਜੇ ਕਰੇਟਾ ਅਈਅਰ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ।

30 ਤੇ 42 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਚਾਂਗੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਟਰਮੀਨਲ 3 ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੀਰਾ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਗਾਹਕ ਬਣ ਕੇ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਏ ਤੇ ਹੀਰਾ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੀਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਸਫ਼ਾਈ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਹੀਰੇ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕੁੱਝ ਖਰੀਦੇ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਹਾਇੱਕ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਸਲੀ ਹੀਰਾ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 7 ਸਾਲ ਤਕ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁੱਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ੜਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕੀਮਤੀ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਤੇ ਹੱਥ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਬਰਡ ਫ਼ਲੂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ 'ਚ ਅਲਰਟ

ਮੈਲਬੌਰਨ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਵੈਸਟਰਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪੰਛੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਘਾਤਕ ਬਰਡ ਫ਼ਲੂ ਦੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਊ ਜ਼ੀਲੈਂਡ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਇਓਸਕਿਓਰਟੀ ਅਤੇ ਫ਼ੂਡ ਸੇਫ਼ਟੀ ਮੰਤਰੀ ਐਂਡਰਿਊ ਹੌਗਾਰਡ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਯਤਨ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਊ ਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਦੂਰੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪੰਛੀ ਵਿੱਚ H5N1 2.3.4.4b ਬਰਡ ਫ਼ਲੂ ਸਟ੍ਰੇਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੰਛੀ (ਜਾਇੰਟ ਪੈਟਰਲ) ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਹੌਗਾਰਡ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਊ ਜ਼ੀਲੈਂਡ ਜੰਗਲੀ ਪੰਛੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਾਨਕ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਛੀ ਪਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਇਓਸਕਿਓਰਟੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਲਈ ਖਤਰਾ ਘੱਟ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਮੁੱਖ ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਇਸ ਘਾਤਕ ਸਟ੍ਰੇਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਇਆ ਕੇਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 2020 ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ 113 ਮਿਲੀਅਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਡਾਲਰ (ਲੱਗਭਗ 79.2 ਮਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ) ਦੇ ਫ਼ੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਜਮਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕਲੌਤਾ ਅਜਿਹਾ ਮਹਾਂਦੀਪ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਬਰਡ ਫ਼ਲ ਸਟ੍ਰੇਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਪੋਲਟਰੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਪੰਛੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫ਼ੈਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਖੇਤਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਡ ਅਤੇ ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2 ਹੋਣਹਾਰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ

ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਲੇਫ਼ਰਨੀਆ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਦੁੱਖਦਾਈ ਖ਼ਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੈਂਟਾ ਕਰੂਜ਼ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਤੱਟ 'ਤਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿੱਦਿਆਰਥਣਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 21 ਸਾਲਾ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਨਾਇਰ ਅਤੇ 20 ਸਾਲਾ ਮਹੀਆਲ ਸਰਾਣ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹਾਦਸਾ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਬੋਨੀ ਡੂਨ ਬੀਚ ਅਤੇ ਯੈਲੋ ਬੈਂਕ ਬੀਚ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਪਥਰੀਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਕੀਹੋਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਸਮੁੰਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਬੈਠੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੇਜ ਲਹਿਰਾਂ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਹਾ ਕੇ ਲੈ ਗਈਆਂ। ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਫ਼ਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ, ਲਾਈਫ਼ਗਾਰਡ ਅਤੇ ਹੈਲੀਕੌਪਟਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬਚਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ। 8 ਬਚਾਅ ਤੈਰਾਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਨਾਇਰ ਨੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਜਦਕਿ ਮਹੀਆਲ ਸਰਾਣ ਦੀ 3 ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜੰਗ ਲੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 13 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਨਾਇਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਕੈਲੇਫ਼ੋਰਨੀਆ, ਬਰਕਲੇ ਵਿੱਚ ਲੀਗਲ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਮਹੀਆਲ ਸਰਾਣ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪਬਲਿਕ ਹੈੱਲਥ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆਰਥਣ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਫ਼ਰੀਮਾਂਟ ਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 2023 ਵਿੱਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਮਿਲਣਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਕੀਹੋਲ' ਇਲਾਕਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਚਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਜਵਾਰਭਾਟੇ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ।

ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਮੌਤ, ਬੇਕਾਬੂ ਹੋਈ ਬੱਘੀ ਨੇ ਖੋਹਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਚਿਰਾਗ

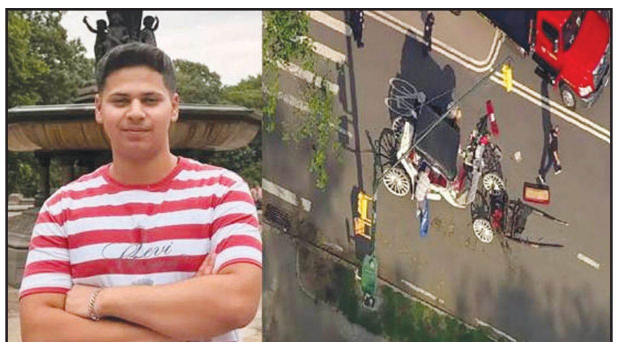

ਨਿਊਯਾਰਕ, 21 ਜੂਨ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਦੁੱਖਦਾਇੱਕ ਖ਼ਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਨਿਊ ਯੌਰਕ ਵਿਖੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੈਂਟਰਲ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਬੇਹੱਦ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਘੋੜਾ-ਬੱਘੀ ਦੇ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ 18 ਸਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਰੋਮਾਂਚ ਮਹਾਜਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਦੋਂ ਬੱਘੀ ਦਾ ਡਰਾਇਵਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲੈਣ ਲਈ ਰੁਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਘੋੜਾ ਅਚਾਨਕ ਡਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਕੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਭੱਜਣ ਲੱਗਾ। ਬੱਘੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਰੋਮਾਂਚ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀਪਕ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਦਦ ਲਈ ਚੀਕ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਫ਼ੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਬੱਘੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭੱਜ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਰੋਮਾਂਚ ਦੀ ਮਾਂ ਪ੍ਰਿਆ ਬੱਘੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਰੋਮਾਂਚ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬੱਘੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਿਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਮਾਂਚ 'ਮਾਂ-ਮਾਂ' ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁੱਦਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰੋਮਾਂਚ ਦਾ ਸਿਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ 'ਨਿਊ ਯੌਰਕ-ਪ੍ਰੇਸਬੀਟੇਰੀਅਨ ਵੇਲ ਕਾਰਨੇਲ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ' ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਬੱਘੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈ, ਪਰ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਰੋਮਾਂਚ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਯੂਨੀਅਨ ਅਨੁਸਾਰ ਡਰਾਇਵਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ (ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ) ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਊ ਯੌਰਕ ਵਿੱਚ ਸੈਂਟਰਲ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਘੋੜਾ-ਬੱਘੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫ਼ਿਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਈ 2025 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਪਾਰਕ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ 8 ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੁੱਖਾਂਤ 'ਤਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਰੱਖ਼ਿਆ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।